

Cesta

volebný program

Kresťanskodemokratického
hnutia 2010

pre slovensko

Strojení k lidem

**Kresťanskodemokratické
hnutie pozýva k spolupráci
všetkých, ktorým záleží
na spoločnom dobre.**

**Chceme vrátiť do politiky
slušnosť, kompetentnosť
a zmysel pre službu
verejnosti.**

Jan Filip

Sme cesta pre Slovensko

Volebný program Kresťanskodemokratického hnutia 2010

Na volebnom programe Cesta pre Slovensko spolupracovali:

Pavol Hrušovský, Martin Fronc, Pavol Abrhan, Stanislav Kahanec, Monika Gibalová, Jozef Šimko, Miroslav Mikolášik, Anna Záborská, Viktor Vlasák, Branislav Staníček, Ján Zachar, Marián Radošovský, Karel Hirman, Martin Dilong, Ivan Čarnogurský, Ján Porubský, Mária Demeterová, Miloš Moravčík, Pavel Kravec, Ján Vojtko, Pavol Faktor, Helena Micháľková, Ladislav Vančo, Viera Lehoczka, Ján Hudacký, Pavol Baxa, Michal Kapusta, Pavel Pavlásek, Anton Letko, Peter Muránsky, Peter Stanko, Štefan Bošnák, Marián Hanzalík, Jozef Klokner, Igor Varga, Jozef Mikloško, Roman Šimoník, Ján Petrík, Vladimír Kmeť, Peter Mach, Bystrík Hollý, Peter Belinský, Peter Bobula, Martin Lauko, Jozef Habovštiak, Michal Džatko, Ján Kotuľa, Peter Haťapka, Stanislav Bela, Ján Krivčík, Bohumil Chmelík, Ján Bielik, Juraj Šujan, Alojz Oparty, Ján Gabčo, Ľubomír Bažík, Julian Tomašík, Pavol Kossey, Andrej Kramár, Július Stanko, Martin Kamenský, Fabián Novotný, Anton Cibula, Filip Rakús a ďalší...

OTVORENOSŤ K ĽUĎOM A SOCIÁLNA SPRAVODLIVOSŤ V POLITIKE

Kresťanskodemokratické hnutie pozýva k spolupráci všetkých, ktorým záleží na spoločnom dobre. Nejasný a nerovný smer nestačí. Slovensko potrebuje cestu zodpovednosti a solidarity, dôslednej spravodlivosti a úprimného vlastenectva. Naším cieľom je ponúknuť nielen Slovensku, ale aj každému občanovi vlastnú hodnotu a perspektívu pre život a budúcnosť. Chceme vrátiť do politiky slušnosť, kompetentnosť a zmysel pre službu verejnosti.

KDH je jedinečné, autentické politické hnutie. Vzniklo zdola, na presvedčení ľudí, v zápase o slobodu a demokraciu. Dnes, s bohatými skúsenosťami a silným medzinárodným postavením, ponúka svoje sily, program a vzťahy na ozdravenie celej spoločnosti a jej inštitúcií. Naša predstava je konkrétna a realistická. A má svojich nositeľov. Naš program **Cesta pre Slovensko** sa opiera o osvedčené kresťanské a konzervatívne hodnoty, o tradície, ale prichádza aj s inováciami. To je cesta k uchovaniu identity a kultúry, ale aj k rozvoju v čase globalizácie a nových výziev.

Programom KDH na roky 2010–2014 dostávame všetci šancu podporiť ľudský rozmer v politike. Podporiť kombináciu otvorenej mysle a otvoreného srdca. Táto kombinácia má svoj obsah – vychádza z kresťanskej humanistickej inšpirácie. Do centra politiky kladie človeka s jeho sociálnym a duchovným rozmerom, človeka, ktorý je centrom rodinného, národného i globálneho spoločenstva. Je to voľba, ktorá formuje vyvážené a osvedčené sociálne trhové hospodárstvo. Voľba, ktorej hlavnými súvislosťami hospodárskej a sociálnej politiky sú rodina, trh a spoločnosť. Voľba, ktorá sa opiera o slušnosť, transparentnosť, zákonnosť, bezpečnosť a zodpovednosť. Budeme chrániť život od počatia po prirodzenú smrť, manželstvo ako zväzok muža a ženy, právo rodičov na výchovu detí. Chceme podporovať modernú infraštruktúru a rozvoj regiónov, aby sa Slovensko stávalo tvorivou a inovatívnou spoločnosťou pripravenou na súčasné a budúce výzvy. Budeme upevňovať postavenie a dôveryhodnosť Slovenska, jeho dobré susedské a európske vzťahy a angažovanosť vo svete.

Aj preto pozývame všetkých ľudí dobrej vôle k otvorenému dialógu, účasti a vzájomnej podpore. Program KDH vznikol na základe podnetov od občanov, práce programového konzília, odborných zväzov a združení, expertov, členov hnutia a garantov jednotlivých kapitol, ktorými sú vedúci predstavitelia KDH. Všetkým vyslovujem úprimné poďakovanie a ocenenie. Tento program je naším pozvaním všetkých voličov k spoločnej predstave a ceste pre Slovensko. Dvadsať rokov kráčame spolu – v úsilí o perspektívu slobody, demokracie a rozvoja. S novou nádejou sa uchádzame o väčšiu dôveru občanov Slovenska – mladých i menej mladých – aby sme spolu boli úspešní. Aby Slovensko bolo dobrým miestom na dôstojný život.

10. apríl 2010

Ján Figel
predseda KDH

Viac práce.

Nižšie odvody.

Menej byrokracie.

Zdravé potraviny.

Podpora turizmu.

ING. ANTON MARCINČIN, PHD.
PODPRESEDA KDH PRE HOSPODÁRSTVO,
PÔDOHOSPODÁRSTVO A FINANČIE

1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA

Ekonomický program KDH vytvára možnosti na súkromnú iniciatívu občanov a rast hospodárstva na Slovensku ako podmienky na zabezpečenie základných istôt rodín a rozvoja regiónov i celej spoločnosti. Obsahuje okamžité odpovede na súčasnú krízu, ako aj strednodobé vízie pre posilňovanie konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky a jej udržateľný ekonomický rast v globálnom konkurenčnom prostredí.

Rast investícií a zamestnanosti chceme doceliť kombináciou stabilného makroekonomického prostredia, radikálneho zníženia odvodov a byrokracie, zjednodušenia podnikania pre malé a stredné podniky, zvýšenia flexibility trhu práce pri zachovaní zamestnaneckých istôt a transformácie vládnej administratívy tak, aby prestala byť prekážkou zvýšenia konkurencieschopnosti Slovenska.

KDH zakladá program rozvoja hospodárstva a zamestnanosti na pilieroch:

- Rozpočtová striedmosť a dlhová brzda
- Radikálne zníženie odvodovo-daňového zaťaženia práce
- Zlepšenie podmienok pre malé a stredné podniky
- Energetická bezpečnosť a využívanie obnoviteľných zdrojov
- Posilnenie turizmu a služieb
- Zotavenie stavebníctva
- Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Rozpočtová striedmosť a dlhová brzda

Bez rozumného a striedmeho nakladania s verejnými financiami sa nedá zabezpečiť stabilné makroekonomické prostredie pre rast hospodárstva a vytváranie udržateľných pracovných miest. KDH bude presadzovať **pokračovanie reforiem v oblasti viacročného rozpočtovania**, programového rozpočtovania, makroekonomického prognózovania, fiškálnej decentralizácie, štátnej pokladnice a **agentúry na riadenie dlhu a likvidity**.

KDH bude presadzovať ukotvenie dlhovej brzdy založenej na koncepte čistého bohatstva štátu vo forme ústavného zákona, aby sme zabránili **lahkovážnemu zadlžovaniu budúcich generácií** a zvyšovaniu výdavkov na dlhovú službu. **Dlhová brzda KDH je súhrnom týchto pravidiel:**

- Zavedenie stropu pre výšku verejného dlhu na úrovni 45 % HDP.
- Zavedenie záväzných výdavkových stropov vedúcich k znižovaniu dlhodobého deficitu oproti udržateľnosti verejných financií vo výške aspoň 0,5 % HDP za rok.

- **Zvýšenie transparentnosti** vrátane zásadného zvýšenia informačnej úrovne návrhov štátneho rozpočtu, zavedenie informačného minima pre verejné inštitúcie a urýchlenie zmien v štátnom účtovníctve smerom k zavedeniu konceptu čistého bohatstva štátu.
- **Elektronizácia verejného obstarávania** aj s vybudovaním centrálného povinného registra verejných obstarávaní, v ktorom bude môcť každý občan sledovať celý proces každého verejného obstarávania od zadania až po jeho výsledky.

Na hodnotenie dodržiavania pravidiel pre zodpovednú fiškálnu politiku a zvyšovanie transparentnosti a informovanosti parlamentu a verejnosti navrhujeme zriadiť nezávislú **radu pre fiškálnu zodpovednosť**.

Súčasťou rozumného hospodárenia s verejnými financiami je aj **lepšie využívanie európskych fondov**. KDH bude presadzovať prispôbenie rozpočtu 2007–2013 novým – pokrízovým – potrebám Slovenska v oblasti infraštruktúry, zavedie zvyšovanie energetickej efektívnosti, inovácií a vzdelávania, presmerovanie štrukturálnych fondov prioritne pre verejný sektor (bez ohľadu na zriaďovateľa), zabezpečí zjednodušenie predkladania projektov na stručné zámery v prvom kole posudzovania, zavedie zjednodušené účtovanie nákladov a decentralizáciu správy eurofondov určených na regionálny rozvoj, podporí decentralizáciu súčasného regionálneho operačného programu na **štyri samostatné operačné programy** (západné Slovensko, stredné Slovensko, východné Slovensko a zachovanie operačného programu Bratislavský kraj).

Rozumné nakladanie s verejnými zdrojmi môže zabezpečiť len zodpovedná vláda, preto KDH bude podporovať **budovanie malého a kompetentného štátneho aparátu** urýchlením reformy verejnej administratívy, ktorá jasne stanoví spôsob hodnotenia zamestnancov, ich pracovné podmienky a možnosti kariérneho postupu.

KDH presadzuje povinné a dôsledné zavedenie inštitútu hodnotenia dosahov všetkých významných regulácií nielen na verejný rozpočet, ale aj na podnikateľské prostredie, rodinu, spotrebiteľov a zamestnanosť.

Zníženie odvodovo-daňového zaťaženia práce

Vysoké odvodovo-daňové zaťaženie práce a s ním spojená administratíva má za následok dlhodobo vysokú mieru nezamestnanosti a nízku mieru zamestnanosti na Slovensku. KDH bude presadzovať **radikálne zníženie odvodovo-daňového bremena a odstránenie zbytočnej administratívnej záťaže zamestnávateľov**.

V zdravotných odvodoch budeme presadzovať urýchlené zníženie sadzieb odstránením rôznych výnimiek a zrovnoprávnením všetkých druhov príjmov. Zároveň otvoríme politickú a spoločenskú diskusiu o zrušení zdravotných odvodov a financovaní verejného zdravotníctva zo všeobecných daní a úspor a jeho prípravu.

V sociálnych odvodoch sa zasadíme o urýchlenú nápravu pravidiel pre druhý dôchodkový pilier a podstatné zníženie sadzieb na úroveň 22 %. Zároveň sa zasadíme o urýchlenú prípravu posilnenia solidarity v prvom pilieri na zabezpečenie dôstojného príjmu pre všetkých dôchodcov, zlepšenie regulácie a lepšiu motiváciu na sporenie v treťom pilieri, vyčlenenie materského príspevku z nemocenského poistenia do dávok rodinnej politiky štátu, **spojenie nemocenského poistenia a poistenia v nezamestnanosti do jedného komerčného poistenia** formou osobných sporiacich účtov, zrušenie garančného fondu a jeho zaradenie do systému štátnych sociálnych dávok, a **prevedenie úrazového poistenia na povinné komerčné poistenie**.

KDH bude presadzovať **progressívnu platbu sociálnych odvodov**, podobne ako je to v súčasnosti pri platení dane z príjmu fyzických osôb.

Aby sme odstránili náročnú a nákladnú administráciu, budeme presadzovať urýchlené spustenie **klientsky orientovaného systému jednotného výberu daní a odvodov**, ktorý zníži počet interakcií medzi podnikom a úradmi, odstráni duplicitné registrácie a výkazy, nejednoznačné výklady zákonov a ročné zúčtovanie zdravotných odvodov a prinesie zjednodušenie vymeniacieho základu platby sociálnych odvodov.

Zlepšenie podmienok pre malé a stredné podniky

Malé a stredné podniky sú motorom rastu zamestnanosti v regiónoch a preto si zasluhujú špeciálnu pozornosť a podporu štátu. Za nevyhnutné pokladáme **stabilné, spravodlivé a nediskriminačné legislatívne a regulačné prostredie** s dobrým vymáhaním práva, ktoré umožní malým a stredným podnikom aktívne sa podieľať na hospodárskej obnove Slovenska pri budovaní infraštruktúr, znižovaní energetickej náročnosti, rozvoji vidieka a miestneho poľnohospodárstva, turizmu a služieb.

KDH bude presadzovať:

- Zrýchlenie a skvalitnenie práce obchodných súdov.
- Zníženie administratívneho zaťaženia podnikov.
- Zjednodušenie právnych predpisov na podnikanie, výrazné zníženie a zjednodušenie administratívnych povinností a úpravu postihov a pokút za formálne chyby.

- Poskytnutie cielenej finančnej podpory pre veľmi malé, malé a stredné podniky a zavedenie nízkej paušálnej dane z príjmu a poplatku sociálneho poistenia pre veľmi malé podniky s ročným obratom nižším ako 6 000 eur a pre malé podniky s ročným obratom nižším ako 12 000 eur.
- Zlepšenie systému vzdelávania v odbornom školstve a zlepšenie podmienok na celoživotné vzdelávanie.
- Zrovnoprávnenie podmienok podpory pri tvorbe nových pracovných miest pre zahraničných aj domácich investorov.
- Podporu spoločných výskumných, inovačných a vzdelávacích aktivít realizovaných spoločne akademickou obcou a podnikmi.

Energetická bezpečnosť a využívanie obnoviteľných zdrojov

Plynová kríza z januára 2009 ukázala dôležitosť energetickej bezpečnosti pre stabilitu celej krajiny. Zníženie využívania fosílnych palív a ekonomicke a ekologicky udržateľný rozvoj využitia domácich obnoviteľných zdrojov – najmä lesnej a poľnohospodárskej biomasy – napomáha upevňovanie **energetickej nezávislosti Slovenska** a zároveň je aj významným impulzom vytvárania nových pracovných miest najmä na vidieku. Domáce obnoviteľné zdroje spolu so zlepšovaním energetickej efektívnosti a úspor pri výrobe a spotrebe energií majú aj pozitívny vplyv na znižovanie emisií.

KDH bude presadzovať prepracovanie a **aktualizáciu Stratégie energetickej bezpečnosti** Slovenskej republiky. Naším cieľom je ekonomicky konkurencieschopná, technologicky vyspelá, bezpečná, surovinovo zabezpečená a nízkoemisná výroba a distribúcia energií. V súvislosti s potrebou koordinácie je potrebné zriadiť **radu vlády SR pre energetiku**. Taktiež je potrebné zabezpečiť odpolitizovanie a čo najväčšiu profesionalitu a odbornosť regulačného úradu.

Budeme presadzovať solidaritu medzi členskými štátmi EÚ na obdobia prípadných energetických kríz. Podporíme **diverzifikáciu dovozov energetických surovín a prepojenie infraštruktúry**, ktoré sa bude realizovať spolupracou štátu a energetických firiem, a to v nadväznosti na projekty a za podpory EÚ. Na posilnenie bezpečnosti dodávok je potrebné ďalej rozvíjať budovanie nových prepojení so susednými štátmi, výstavbu podzemných zásobníkov plynu a zásobníkov na ropu a ropné produkty, avšak bez finančnej záťaže štátneho rozpočtu. Tieto prepojenia nemôžu byť v rozpore so strategickými záujmami Slovenska v oblasti ochrany životného prostredia a zvlášť ochrany podzemných vôd.

Kladíme dôraz na **energetickú efektívnosť a úspory**. Chceme formulovať a finančne zabezpečiť dlhodobé programy na zníženie spotreby vo všetkých sektoroch, prioritne však v priemysle, pri výstavbe a renovácii obytných budov, vo verejnom sektore a v doprave. Podporíme úsporu energie v domácnostiach na úrovni samosprávnych projektov financovaných z európskych fondov. Výnosy z predaja emisií využijeme na zníženie energetickej náročnosti v domácnostiach.

Podporíme **využívanie jadrovej energie** pri zachovaní prísnych bezpečnostných opatrení a zabezpečení spracovania a dlhodobého skladovania vyhooreného jadrového paliva. Jadrová energia je jedným z najlacnejších zdrojov energie, ktorá podporuje konkurencieschopnosť výroby elektrickej energie na území Slovenska. Rozhodujúcou mierou prispieva k zníženiu emisií skleníkových plynov a bezpečnosti dodávok elektrickej energie.

Výrazne podporíme **rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energií** za podmienky ekologickej udržateľnosti a ekonomickej a cenovej prijateľnosti. Je potrebné zamerať sa na lesnú a poľnohospodársku biomasu, ktorej využitie je najvýhodnejšie v tepelnej energetike, v sústavách centrálneho vykurovania. Je potrebné využiť voľné kapacity v oblasti malých vodných elektrární a podporiť rozvoj geotermálnej energie.

Posilnenie turizmu a služieb

Potenciál cestovného ruchu na Slovensku je veľký. Aj keď kvalita poskytovaných služieb postupne stúpa, problémom ostáva nedostatok doplnkových a neziskových aktivít. KDH je si vedomé dôležitosti cestovného ruchu, a preto podporí účasť podnikateľov v cestovnom ruchu pri rozhodovaní o miestnych a regionálnych investíciách. Taktiež podporí využívanie podporných fondov súvisiacich s rozvojom turizmu formou miestnych a regionálnych združení, ktoré budú financované z miestnych daní a poplatkov. KDH podporí prijatie zákona o cestovnom ruchu, ktorým zlepší podnikateľské prostredie v cestovnom ruchu za účelom vytvorenia finančných zdrojov na rozvoj domácej turistiky, zavedie príspevok štátu na ubytovanie, súčasne zjednoduší komplexné predpisy pre malé ubytovacie zariadenia odstránením regulácií na poskytovanie stravy pre hostí v zariadeniach s menej ako 16 lôžkami.

Zotavenie stavebníctva

Stavebníctvo má vysoký podiel na zamestnanosti aj tvorbe HDP v Slovenskej republike. KDH preto bude v oblasti výstavby presadzovať výrazné posilnenie financovania z fondov EÚ a v spolupráci s EIB a EBRD so zameraním na infraštruktúrne projekty a **zlepšenie energetickej efektívnosti** v prevádzke budov vo verejnom a štátnom sektore.

Podporíme využitie dôchodkových fondov pri výstavbe štátom garantovanej a vlastnenej infraštruktúry za podmienok transparentnosti, výhodnosti a bezpečnosti pre sporiteľov. Taktiež podporíme **výstavbu nájomných bytov v obciach a mestách**, aby sa dosiahlo cenovo dostupné a kvalitné bývanie, ktoré napomôže mobilite pracovnej sily a vytvorí podmienky na bývanie pre mladé rodiny bez nutnosti neúmerneho zadlženia.

Podporíme **revitalizáciu obytných budov a domov** so zameraním na zlepšenie ich energetickej efektívnosti. Chceme presadiť dôraznejšie dodržiavanie pravidiel v stavebnom konaní a sprísnenie postihov legislatívnymi zmenami.

Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Hlavným cieľom KDH v poľnohospodárstve je spoločensky prijateľná **podpora kvalitnej agroprodukcie s uprednostňovaním zdraviu prospievajúcich potravín**, ich bezpečnosti a lokálneho pôvodu. KDH bude preto presadzovať:

- Priblíženie spracovania produkcie čo najviac k spotrebiteľovi, aby boli zachované pôvodné vlastnosti produktu.
- Postupné navýšenie priamych platieb a štátnej pomoci na úroveň starých členských štátov EÚ.
- Podporu mliekarenstva a spotreby mliekarenských výrobkov zvýšením podpory na dojnúcu.
- Riešenie nerovnosti v reťazci – prvovýrobca – pracovník – obchod aj na úrovni EÚ.
- Zachovanie rozmanitosti rastlinných a živočíšnych druhov, ochranu ekologickej stability, zlepšenie vzhľadu vidieckej krajiny účelným využitím produkcie daného územia a ochranu ornej pôdy.
- Tvorbu a zveľaďovanie krajiny, ktorá svojimi pôvodnými produktmi a výrobkami môže slúžiť domácim spotrebiteľom a pritiahnúť aj turistov.
- Podporu malého podnikania vo vidieckom priestore s využitím regionálnych prírodných, kultúrnych a historických zvláštností.
- Vytvorenie výhodnejších úverových podmienok farmárom pri nadobúdaní pôdy ako základného výrobného prostriedku.
- Rozvoj informatizácie, poradenstva a celoživotného vzdelávania agropotravínárov a sprístupnenie najnovších vedeckých poznatkov s cieľom adaptovať poľnohospodárstvo na rýchlo sa meniaci trh.
- Sčelovanie pozemkov, zlepšenie práce katastra a efektívne využívanie pôdy neznámych vlastníkov.

**Zvýšime efektívnu
zamestnanosť.**

**Vytvoríme pracovné miesta
pre služby seniorom.**

**Budeme spravodlivo
valorizovať dôchodky.**

**Vytvoríme priaznivé
prostredie pre rodiny
s deťmi.**

ING. JÚLIUS BROCKA

PODPRESEDA KDH PRE SOCIÁLNU POLITIKU,
RODINU A REGIONÁLNY ROZVOJ

2. ZODPOVEDNÁ A SPRAVODLIVÁ SOCIÁLNA POLITIKA, ZAMESTNANOSŤ A RODINA

Zamestnanosť, aktívna podnikateľská a sociálna politika

Jedným z negatívnych dôsledkov hospodárskej krízy je prudký rast nezamestnanosti na Slovensku. Kým v lete 2008 bola nezamestnanosť na úrovni 7,5 %, dnes je takmer 14 %. V čase krízy rástla nezamestnanosť na Slovensku dvakrát rýchlejšie ako v krajinách EÚ. Znepokojujúca je dlhodobá nezamestnanosť, rovnako i vysoká nezamestnanosť mladých a absolventov škôl. **Naším cieľom je zvýšiť efektívnu zamestnanosť**, ktorá je zdrojom ekonomického rastu, vyšších príjmov jednotlivca, rodiny i štátu. Chceme to urobiť zlepšením podmienok na zamestnávanie a podnikanie nasledujúcimi opatreniami:

- zlepšením podnikateľského prostredia,
- zásadnou zmenou Zákonníka práce (pružnejšie pracovné vzťahy, zníženie nákladov zamestnávateľov cez súbeh výpovednej lehoty a odstúpného, úprava minimálnej mzdy – § 120, nadčasy po dohode so zamestnancom, vzťah odborov a zamestnaneckých rád),
- znížením poistných odvodov,
- zvýšením vymožitelnosti práva,
- prehodnotením Národného strategického referenčného rámca – aktualizovať operačné programy v sektore dopravy, energetiky, cestovného ruchu, životného prostredia, konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu s cieľom podporiť zamestnanosť v regiónoch s najvyššou nezamestnanosťou,
- rozvojom sociálnych služieb (vrátane odstránenia diskriminácie neverejných poskytovateľov sociálnych služieb) pre seniorov, zdravotne postihnutých občanov, rodiny s deťmi a dlhodobo marginalizované skupiny,
- vytvorením legislatívneho finančného rámca na poskytovanie sociálnych služieb v domácom prostredí individuálnymi poskytovateľmi,
- zvýšením motivácie zamestnávateľov zamestnávať dlhodobo nezamestnaných a absolventov škôl „odvodovými prázdninami“ (po dobu 1 roka),
- úpravou financovania stredných a učňovských škôl tak, aby motivovalo školy zvyšovať úspešnosť svojich absolventov na trhu práce a nezvyšovať počet uchádzačov o zamestnanie v evidencii úradov práce,
- prehodnotením súbehu predčasného dôchodku a zamestnania,
- efektívnejším využitím prostriedkov z verejných zdrojov pri projektoch na tvorbu a udržanie pracovných miest (napr. zastavíme plytvanie v sociálnych podnikoch),

- úpravou dobrovoľnej asignácie dane 2 % zavedieme horný limit asignácie na **maximálne 300-tisíc** eur a spodný limit asignácie na minimálne 5 eur z daní. Zjednodušíme proces administrácie a naviažeme asignáciu na konkrétne oblasti – napr. vzdelávanie, sociálnu službu.

Medzigeneračná solidarita

Relatívne vysoká úroveň sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti a školstva vo vyspelých krajinách Európy a na Slovensku bola dosiahnutá vďaka medzigeneračnej solidarite. Rodičia rozdeľujú výsledky svojej práce nielen sebe a svojim deťom, ale i generácii starých rodičov. Tento systém medzigeneračnej solidarity je však v posledných rokoch vážne narušený veľmi nepriaznivým demografickým vývojom, ktorý môže mať v budúcich rokoch vážny vplyv nielen na náš dôchodkový systém, ale i na spoločenský a politický život, keďže starnutie populácie je spojené s ekonomickými, sociálnymi i politickými dôsledkami. Nepriaznivý demografický trend môžeme zmierniť zodpovednou a rozumnou rodinnou politikou, ktorá nediskriminuje viacdtné rodiny. Cieľom našej politiky je zdravá rodina. Rodičovskú výchovu, výchovu detí chápeme ako povolanie. Štát a školský systém majú pomáhať rodičom pri výchove detí k zodpovednému rodičovstvu a týmto **priaznivo pôsobiť aj na demografický vývoj**.

Trojpilierový dôchodkový systém je výrazom medzigeneračnej solidarity a zároveň zodpovednej a spravodlivej sociálnej politiky. Považujeme za potrebné, v rámci posilnenia stability dôchodkového systému, odstrániť deformácie, ktoré v 2. dôchodkovom pilieri spôsobila súčasná vládna koalícia (podmienky nároku na dôchodok z druhého piliera, povinnosť sporenia v 2. pilieri, podmienky zhodnocovania úspor, otvoriť systém pre vstup nových sporiteľov a pod.), a tiež zreformovať 1. dôchodkový pilier z dôvodu jeho neudržateľnosti (posilnením solidarity na úkor zásluhovosti). Chceme eliminovať diskriminačný charakter novej dôchodkovej reformy na ženy, ktoré sa dlhodobo celodenne starali o nezaopatrené deti (napr. pri výpočte osobného mzdového bodu, pri posudzovaní doby poistenia na starobný dôchodok). V neposlednom rade chceme podporovať **vytváranie pracovných miest pre služby seniorom a spravodlivé valorizovanie dôchodkov**.

Rodinná politika

Rodina je prirodzeným, základným a štátu predchádzajúcim spoločenstvom. Rodina je miestom vzniku života, formovania ľudského charakteru i osvojovania hodnôt. Starostlivosť o deti a výchova v rodine sú základom prenosu mravných hodnôt, a teda základom pokoja, rozvoja a blahobytu spoločnosti. Štát je povinný spoločenstvo rodiny rešpektovať, chrániť a podporovať. Opodstatnenosť našich návrhov umocňuje skutočnosť, že rodina ako inštitúcia je dnes vo vážnom ohrození.

KDH v politike podpory rodiny vychádza z princípov osobnej zodpovednosti, zodpovednosti za svoju rodinu a tiež z princípov subsidiarity a medzigeneračnej solidarity. Cieľom rodinnej politiky KDH je **vytvárať priaznivé prostredie pre rodiny s deťmi**, uspokojovanie ich materiálnych a duchovných potrieb, ako aj odstraňovať diskrimináciu viacdenných rodín. Chceme **mladých ľudí** motivovať k zodpovednému správaniu a **podporovať ich v príprave na manželstvo a rodičovstvo**. Rodinná politika KDH má dva základné atribúty: ochranu rodiny a podporu rodiny. Každá zdravá spoločnosť chráni inštitúciu manželstva, čím chráni spoločné dobro muža a ženy, rovnako aj ich detí. Aj preto navrhujeme **ústavný zákon o ochrane manželstva**.

Na podporu rodiny chceme presadiť nasledujúce opatrenia:

- Oslobodiť od zdanenia investície rodín do budúcnosti (vzdelanie, výchovu, sporenie).
- Odstrániť diskrimináciu rodičov pri nároku na rodičovský príspevok.
- Zvýšiť daňový bonus o 100 % do 6 rokov na každé dieťa.
- Spoločné sociálne poistenie manželov.
- Zníženie odvodov na dôchodok podľa počtu detí (odvodový bonus na dieťa).
- Zvýhodnený odchod do dôchodku v závislosti od počtu detí (zrušenie krátenia dôchodku v prípade predčasného odchodu do dôchodku, t. j. zvýšenie dôchodku o 6, resp. 12 %).
- Daňové, resp. odvodové prázdniny pre novomanželov po dobu 1 roka v prípade prvého manželstva.
- Otcovská dovolenka (týždeň pracovného voľna nad rámec zákonnej dovolenky).
- Zvýšiť podporu výstavby nájomných bytov (sociálne bývanie pre rizikové skupiny).
- Zľavy vo verejnej doprave pre rodiny s deťmi a rodičov (napr. 3 deti = zľava 30 %, maximálna zľava 50 %).
- Daňový bonus na rodiča, poberateľa starobného dôchodku, ak žije v spoločnej domácnosti.
- Služby pre rodiny s deťmi (dostupné materské školy, materské centrá, detské ihriská, centrá voľného času a pod.).
- Motivovať zamestnávateľov na vytváranie skrátených úväzkov pre rodiča starajúceho sa o nezaopatrené dieťa a podporovať prácu z domu zjednodušením daňovej a odvodovej administratívy.
- Vytváraním rôznych foriem cenovo dostupného bývania prispejeme k zníženiu sociálnych problémov a sociálnych rizík v rodinách (zvýšime ochranu občanov pred podvodmi v oblasti vlastníctva a nájmu bytov).

Rozvoj dlhodobu marginalizovaných skupín

Chceme zlepšiť sociálnu situáciu občanov, ktorí potrebujú pomoc, kombináciou foriem štátnej sociálnej podpory, sociálnej pomoci, sociálneho poistenia

a charity. **Sociálnu pomoc chceme maximálne decentralizovať čo najbližšie k občanovi** do miest a obcí, pričom sociálne odkázaný občan by bol zainteresovaný na riešení svojho problému.

Preto navrhujeme:

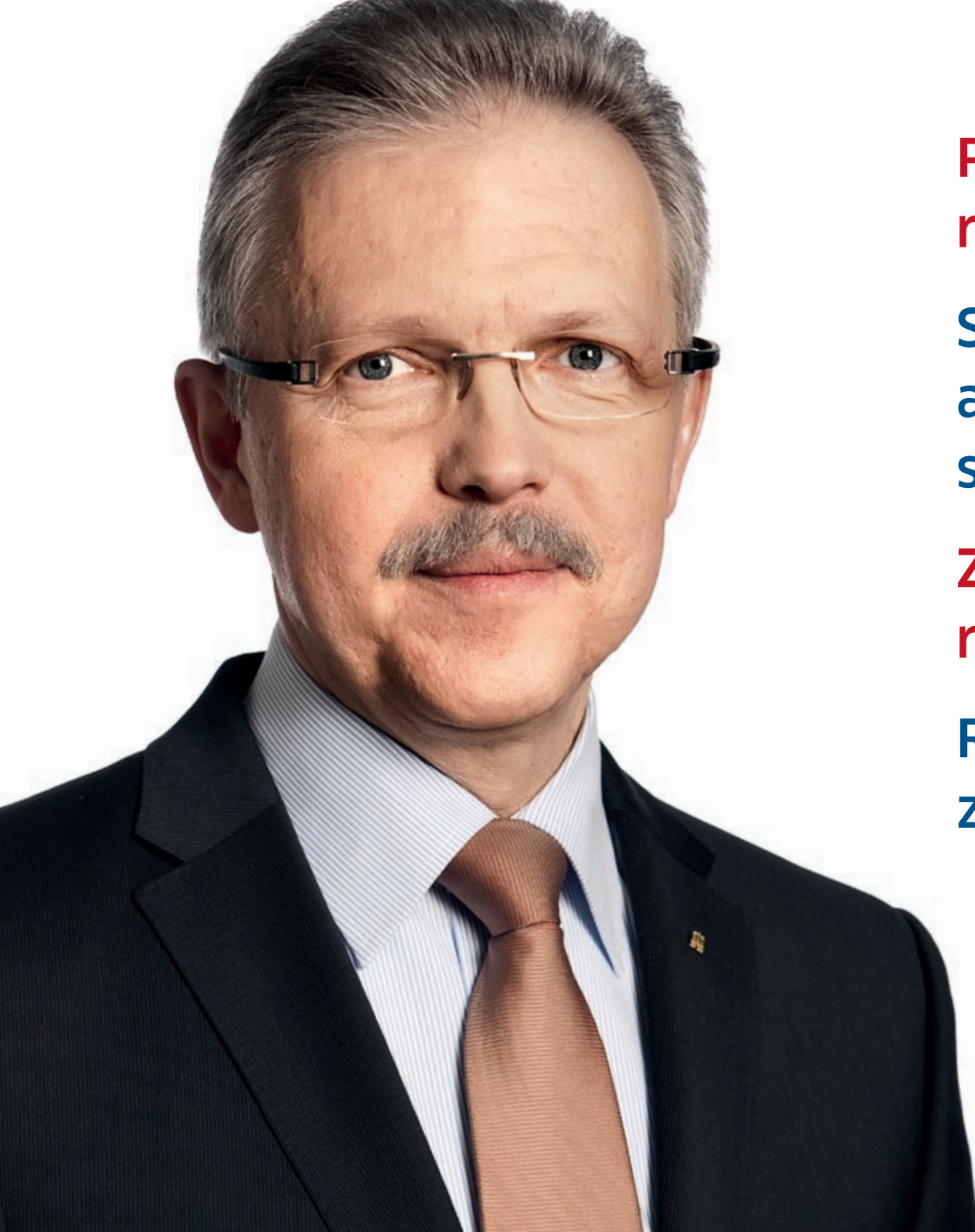
- Upraviť podmienky nároku na podporu v nezamestnanosti (vyššia a dlhšia dávka v nezamestnanosti pre starších zamestnancov).
- Predčasný dôchodok umožniť aj v tom prípade, ak nedosahuje výšku 1,2-násobku životného minima.
- Zvýšiť nezdaniteľný základ dane zamestnanému rodičovi v rodine s ťažko zdravotne postihnutým členom (v prípade opatrovania zdravotne postihnutého dieťaťa v domácom prostredí navrhujeme zvýšiť nezdaniteľný základ zamestnaného rodiča na dvojnásobok).
- Prehodnotiť inštitút osobitného príjemcu (IOP bude zahŕňať aj štátne sociálne dávky – rodičovský príspevok, príspevok pri narodení dieťaťa a pod.) všade tam, kde nespĺňa účel.
- Poberanie dávky v hmotnej núdzi podmieniť výkonom aktivačnej činnosti.
- V súvislosti s deťmi v inštitúciách, najmä v detských domovoch, navrhujeme rozvoj práce s biologickou rodinou a budovanie sociálnych bytov pre rodiny na ulici s dohľadom sociálnych pracovníkov.
- Reformovanie reedukačných centier pre deti a mladistvých.
- Rozvoj systému práce s deťmi v domovoch s poruchami správania.
- Podporu profesionálnych rodín a náhradného rodičovstva.
- Rozvoj programov, ktoré podporujú príbuzných, aby sa starali o deti, keď zlyhali ich rodičia.
- Prehĺbenie špecializácie polície a súdov pre problematiku detí, mladistvých a rodiny.
- Zlepšenie motivácie pre marginalizované skupiny občanov s cieľom zapojiť ich do pracovného procesu.

Rovnoprávnosť mužov a žien

KDH bude presadzovať rovnoprávne postavenie mužov a žien v spoločnosti. Zasadíme sa o odstránenie ešte vždy existujúceho znevýhodnenia žien v pracovnom svete, politike a spoločnosti. Veľa rodín žije dnes z dvoch príjmov a často sú práve ženy hlavnými živiteľkami rodín.

Považujeme pravidlo „**rovnaká mzda za rovnakú prácu**“ za samozrejmé a odmietame rozličné mzdy pre ženy a mužov za rovnakú prácu.

Základným predpokladom rastúcej rovnosti v mzdách je akceptovanie, že výchova detí a opatera príbuzných je rovnako úloha mužov, ako aj žien. Aby sme uľahčili zosúladenie pracovného a osobného života, budeme podporovať rozvoj služieb pre mladé rodiny s deťmi.

**Posilíme
rozvoj regiónov.**

**Sme za spravodlivý
a efektívny mýtny
systém.**

**Zjednodušíme prístup
regiónov k eurofondom.**

**Rozvojom infraštruktúry
zvýšime zamestnanosť.**

ING. ANDREJ ĎURKOVSKÝ
PRESEDA KONZÍLIA

3. SILNÉ MESTÁ A REGIÓNY PRE SILNÉ SLOVENSKO

Infraštruktúra pre Slovensko v 21. storočí

Moderná a efektívna dopravná a technologická infraštruktúra má nezastupiteľnú úlohu v rozvoji všetkých oblastí hospodárstva, má vplyv na prílev investícií, na rozvoj turizmu, ale aj na zvyšovanie životnej a vzdelanostnej úrovne obyvateľstva a jeho mobility. Rozvoj infraštruktúry je nevyhnutnou podmienkou rastu zamestnanosti najmä vo východných regiónoch Slovenska.

KDH bude v oblasti dopravy presadzovať **dokončenie realizovaných PPP projektov** (verejno-súkromných partnerstiev) **tak, aby v budúcnosti nedochádzalo k neúnosnému zaťaženiu dlhovej služby** pri zabezpečení čo najvyššej kvality odovzdaných stavieb. Prehodnotíme ďalšiu realizáciu PPP projektov v oblasti dopravnej infraštruktúry so zreteľom na skúsenosti a výsledky z už realizovaných projektov. Sme presvedčení, že Slovensko musí výrazne posilniť financovanie cestnej a železničnej dopravnej infraštruktúry prostredníctvom fondov EÚ a tak zabezpečiť modernizáciu kľúčových tranzitných úsekov s prioritným zameraním na vyriešenie krízových úsekov a uzlov.

Špecifickým problémom Bratislavy a Košíc je **udržiavanie miestnych komunikácií** a spolupráca s VÚC pri udržiavaní cestných infraštruktúr. KDH podporí realizáciu projektov **integrovaných dopravných systémov** v krajských mestách. Zabezpečíme spolufinancovanie rekonštrukcií električkových koľajových tratí v Bratislave a Košiciach zo zdrojov štátneho rozpočtu a európskych fondov.

Výstavbou dopravnej infraštruktúry, vrátane verejnej dopravy v mestských aglomeráciách, sa odkloní tranzitná doprava a bude umožnené efektívnejšie napojenie prímestských oblastí s cieľom výrazne znížiť dopravné zaťaženie v intraviláne miest a tým zvýšiť kvalitu života ľudí žijúcich v mestách. Budeme **preferovať hromadnú osobnú dopravu pred individuálnou dopravou**.

Budeme presadzovať modernizáciu kľúčových tranzitných úsekov cestnej a železničnej dopravnej infraštruktúry ako prostriedku dynamizovania rozvoja zaostávajúcich regiónov, severojužné prepojenia, južný cestný a železničný koridor Bratislava – Košice a Žilina – Košice výrazným posilnením financovania prostredníctvom fondov EÚ.

Presadíme transformáciu ŽSR na obchodnú spoločnosť (štátnu akciovú spoločnosť), rovnako i integráciu železničného Carga do európskej logistickej

siete vstupom zahraničného investora. KDH prehodnotí projekt predĺženia širokorozchodnej trate z Hanísky pri Košiciach do Bratislavy a podporí **rozvoj prekladiskového uzla euroázijského významu** za podpory EÚ a v spolupráci s ďalšími zainteresovanými krajinami, osobitne Ruskom a Ukrajinou v oblasti už existujúcich prekladísk železničnej a kombinovanej dopravy na východnom Slovensku. Podporíme nové prepravné systémy železničnej, cestnej a vodnej kombinovanej dopravy, ktoré odľahčia cestnú sieť SR.

Zvýšime bezpečnosť cestnej premávky intenzívnejším využívaním účelovo viazaných finančných zdrojov zo štátneho rozpočtu (MDPT SR – program BECEP) a zdrojov EÚ pre mestské a regionálne samosprávy na budovanie cestnej svetelnej signalizácie, chránených železničných prejazdov a osvetlení priechodov pre chodcov, ktoré by boli spolufinancované z rozpočtov samospráv.

Prehodnotíme zavedenie mýtného systému z hľadiska výšky poplatkov, nákladov na prevádzku systému a finančných potrieb štátu na údržbu a rozvoj diaľničnej siete, rýchlostných ciest a ciest I. triedy tak, aby cestná doprava nestratila konkurencieschopnosť na európskom trhu.

Presadíme oslobodenie hromadnej prepravy osôb od platenia mýta.

Regionálny rozvoj a efektívne čerpanie eurofondov

Európska regionálna politika podporuje vyrovnávanie regionálnych rozdielov, upevňovanie vnútornej kohézie EÚ a trvalo udržateľný ekonomický rast. Tieto ciele sa realizujú aj prostredníctvom Kohézneho a štrukturálnych fondov, ktorých rozpočet na programovacie obdobie 2007 – 2013 je 347 miliárd eur. **Prostriedky určené pre Slovensko na roky 2007 – 2013 sú v objeme 11,6 miliardy eur, čo je približne výška ročného štátneho rozpočtu SR.** Regionálna politika tak predstavuje jeden z najdôležitejších nástrojov dynamického rozvoja Slovenska.

Dlhodobé sociálne a ekonomické zaostávanie v regiónoch spôsobuje rozvojovú priepasť medzi Bratislavským krajom a zvyškom SR. Podľa údajov Eurostatu má bratislavský región (NUTS-2) HDP na obyvateľa 160 % priemeru EÚ, avšak východné Slovensko len 46 %. S cieľom aktivizovať ekonomický a sociálny potenciál a hodnoty skryté v regiónoch Slovenska bude KDH presadzovať **zjednodušenie prístupu regiónov k štrukturálnej podpore z eurofondov** tak, aby sa v zmysle subsidiarity dostali potrebné prostriedky včas a na miesto podpory rozvoja regiónov a spolupráce medzi nimi.

Pomocou posilnenia RRA – regionálnych rozvojových agentúr – sa budeme snažiť motivovať regióny k väčšej aktivite a efektívnosti pri podávaní projektov. KDH presadí rozvoj náležitej **informačnej základne pre záujemcov o eurofondy**, ktorá poskytne transparentné a jednoznačné podmienky

všetkým uchádzačom. V súvislosti s čerpaním regionálnych fondov regionálneho rozvoja je kľúčovým budovanie administratívnych kapacít na úrovni ministerstiev, ale i samospráv, rovnako i budovanie **odborných a vedeckých kapacít** v oblasti regionálneho rozvoja.

Európska únia začne v roku 2010 diskusiu s vládami členských krajín o podobe a **prioritách programovacieho obdobia 2014 – 2020**. Slovensko by malo zodpovedne formovať svoju pozíciu a definovať tematické priority, novú operačnú štruktúru a operačné programy. KDH podporí decentralizáciu súčasného regionálneho operačného programu na **štyri samostatné operačné programy** (západné Slovensko, stredné Slovensko, východné Slovensko a zachovanie operačného programu Bratislavský kraj).

Pri čerpaní štrukturálnych fondov je mimoriadne dôležité **kvalitné a efektívne riadenie**. Množstvo existujúcich projektov však má vážny problém s preplácaním realizovaných oprávnených aktivít, a to bez vlastných administratívnych pochybení. Viacero žiadateľov sa takto dostáva do existenčných problémov.

KDH otvorí diskusiu o tom, ako **podporiť rozvoj miest a obcí vytvorením nového operačného programu pre mestá a obce**, ktorý by mohol kombinovať súčasný program URBAN – podporujúci trvalo udržateľný rozvoj miest a mestských oblastí, s inovatívnymi finančnými nástrojmi EÚ, ako je program JESSICA (Spoločná európska podpora udržateľných investícií v mestských oblastiach). V súvislosti s ekonomickým rozvojom regiónov podporíme možnosť, **aby miestne samosprávy mohli flexibilnejšie narábať s vlastnými ekonomickými zdrojmi**, napríklad vo forme investičných stimulov.

Potrebám súčasnej ekonomickej situácie by mali tiež zodpovedať adekvátne zmeny nastavenia štrukturálnych fondov, a to aj s cieľom celkového zjednodušenia systému a zamedzenia korupcie pri schvaľovaní finančných prostriedkov na projekty. Nejasné, zložité a najmä často meniace sa pravidlá vytvárajú riziká a komplikácie pri efektívnom čerpaní prostriedkov. Jednoduchšie systémy bývajú transparentnejšie a pod menším tlakom špekulácií.

Celospoločenskú účinnosť eurofondov zvýšime tým, že projektová dokumentácia schválených projektov (vrátane uvedenia spracovateľa dokumentu a členov komisií) bude verejne dostupná (na webovom portáli príslušného ministerstva). Opätovné využitie dobrých myšlienok a ich administratívne spracovanie prinesie spoločnosti ako celku veľký prospech. Rovnako bude po ukončení realizácie projektu zverejnené aj vyhodnotenie (evaluácia), čím sa zvýši verejná kontrola, do akej miery boli ciele a zámery dosiahnuté. Realizujeme zásadu: **Verejná kontrola nad verejnými peniazmi!**

Nemalú časť čerpania prostriedkov však tvorí technická pomoc, to znamená financie určené priamo ministerstvám pre úradníkov, ktorí sú zodpovední za riadenie fondov. Zlepšenie činnosti riadiacich orgánov by preto mohlo priniesť **viazanie čerpania technickej pomoci v určitej miere na úspešnosť refundácie prostriedkov žiadateľom**. To by znamenalo, že príslušné ministerstvo dostane preplatené náklady na vlastných úradníkov až vtedy, keď preukáže úspešné preplácanie relevantného množstva prostriedkov na projekty.

KDH je si vedomé, že spôsob využitia prostriedkov Európskej únie bude mať priamy dosah aj na dôveru občanov k Európskej únii.

Cezhraničná a regionálna spolupráca

Dôležitým aspektom regionálnej politiky je cezhraničná a regionálna spolupráca, ktorej cieľom má byť **zlepšovanie rozvoja prihraničných regiónov** a napomáhanie vytváraniu nových pracovných príležitostí pomocou výmeny skúseností medzi regiónmi. Napríklad v oblasti turizmu či ochrany kultúrneho a prírodného dedičstva by regióny Slovenska mohli väčšou **prepojenosťou so susednými regiónmi** v Čechách, Rakúsku, Poľsku, na Ukrajine a v Maďarsku len získať. Rovnako dôležité je i budovanie cezhraničných dopravných infraštruktúr a spoločných stratégií na rozvoj susedných regiónov (napríklad rýchlostná cesta Krakov – Košice – Miškolc).

S cieľom zlepšiť inovatívnosť a medzinárodnú konkurencieschopnosť bude KDH presadzovať **podporu vytvárania a prevádzkovania regionálnych združení (klastrov)** ako zoskupení subjektov z rôznych odvetví, ktoré sa rozvíjajú na základe vzťahov medzi privátnymi a verejnými aktérmi. KDH tiež podporí využívanie inovatívnych ekonomických nástrojov EÚ a spoluprácu so susednými krajinami a privátnymi aktérmi v oblasti výstavby **širokopásmového pripojenia na internet**, a to najmä na vidieku.

KDH podporí **aktívny prístup Slovenska k obsahovej a metodologickej formulácii nových regionálnych politik EÚ a ich implementácii**, akou je napr. Dunajská stratégia, pretože tým môže napomôcť realizáciu strategických cieľov SR, ako sú: lepšie koordinovanie výstavby infraštruktúr, konsolidácia vzťahov s krajinami podunajského regiónu, zmierňovanie regionálnych rozdielov, európska integrácia krajín regiónu. Koordinovane vynaložené prostriedky s pomocou fondov EÚ dosahujú väčší efekt v ekonomickom a sociálnom rozvoji celého regiónu.

**Rovnaká kvalita
zdravotníctva pre každého.**

**Spravodlivé
odmeňovanie zdravotníkov.**

**Nižšie poplatky
pre seniorov.**

MUDR. IVAN UHLIARIK
PODPRESEDA KDĤ PRE ZDRAVOTNÍCTVO
A OCHRANU SPOTREBITEĽA

4. ZDRAVOTNÁ POLITIKA A OCHRANA SPOTREBITEĽA

Základné východiská zdravotnej politiky KDH

KDH považuje fungujúce zdravotníctvo za kľúčové pre spoločnosť a budúcnosť Slovenska. Pre KDH sú hlavnými cieľmi **zdravotný stav, zvyšujúca sa spokojnosť a finančná ochrana občanov** pred zvýšenými výdavkami. Spolu so **solidaritou, spoluzodpovednosťou za vlastné zdravie a kvalitou zdravotníckych služieb** pre každého občana Slovenskej republiky tvoria hlavné východiská zdravotnej politiky KDH.

KDH je za riešenie dlhodobých potrieb v oblasti zdravotníctva, preto navrhujeme založiť iniciatívu **Zdravotníctvo 2020**, ktorá umožní dohodu politických strán a odborných spoločností so stanovením priorít na 10 rokov o systéme, organizácii a financovaní zdravotnej starostlivosti na Slovensku.

Za kľúčový cieľ v zdravotnej starostlivosti považujeme dobrý zdravotný stav jednotlivca a jeho zlepšovanie. Budeme sa zaoberať o **zabezpečenie rovnakej kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti v rámci všetkých regiónov Slovenska**. Preto budeme presadzovať **definovanie zákonného nároku na rozsah zdravotnej starostlivosti hradenej z verejného povinného zdravotného poistenia (tzv. základný balík)** vrátane definovania časových štandardov. Proces stanovovania štandardov bude realizovaný nezávislým inštitútom. Pre zvýšenie informovanosti zavedieme **elektronickú kartu poistenca**, ktorá prinesie výrazné zefektívnenie administratívy, prehľad o cenách poskytnutej zdravotnej starostlivosti a pomôže zamedziť plytvaniu zdrojmi. Budeme presadzovať posilnenie zodpovednosti pacienta za vlastné zdravie a motivovať ho v oblasti prevencie.

Kvalita zdravotníckej starostlivosti by nemala závisieť od finančnej situácie jednotlivca. Finančnú spoluúčasť pacienta vidíme ako nástroj spoluzodpovednosti za užívanie zdravotnej starostlivosti a nie ako nástroj na získavanie finančných prostriedkov. KDH sa zasadí o to, aby výška spoluúčasti bola nastavená v prijateľnom rozmedzí a bola platená za **nadštandardné služby**. Pre zabránenie nárastu výdavkov na zdravotnú starostlivosť bude KDH presadzovať zavedenie **maximálneho limitu na spoluúčasť seniorov, invalidných dôchodcov a držiteľov preukazu ZŤP** a zavedenie **adresnej sociálnej dávky**. Presvedčenie KDH je založené na hlbokom rešpekte každej ľudskej bytosti a jej dôstojnosti i v pokročilom veku. Preto sa zasadíme o **skvalitnenie zdravotnej a sociálnej starostlivosti o seniorov**. Zrovnoprávnime podmienky opatrovania ťažko chorých pacientov v domácej starostlivosti s nemocničnou starostlivosťou a zvýšime príspevok pre opatrovateľa pacienta v domácej starostlivosti na úroveň minimálnej mzdy.

Postavenie pracovníkov v zdravotníctve, vzdelávanie, veda a výskum

KDH si vysoko váži vedomostný potenciál a obetavú prácu lekárov, sestier a ostatných zdravotníckych pracovníkov. Preto budeme podporovať **zlepšenie spoločenského postavenia slovenských zdravotníkov** vrátane rozvoja nedostatkových profesií (všeobecných lekárov, záchranárov a stomatólogov). Zlepšením ocenenia práce zdravotníkov a ich zvýšenou motiváciou chceme **zamedzovať odchodu** kvalifikovaného lekárskeho, sesterského i ostatného personálu mimo oblast zdravotníctva, resp. mimo SR. Budeme presadzovať zvýšenie hodinovej mzdy za prácu v LSPP a UPS.

KDH kladie dôraz na **rozvoj zdravotníckeho školstva** s cieľom dosiahnuť úroveň vyspelých európskych krajín. Budeme preto podporovať **vybudovanie univerzitnej nemocnice** s dobudovaním Lekárskej fakulty v Bratislave. Zjednodušíme a formálne **zjednotíme obsahovú štruktúru postgraduálneho vzdelávania** so zvýšením jeho podielu na decentralizovaných pracoviskách. **Veda a výskum budú riadené grantovým systémom**, ktorý bude vychádzať zo skutočnej potreby a vyhodnocovať efekt výsledkov v praxi v trvaní 3 rokov po ukončení grantu.

Financovanie a organizácia zdravotníctva

Vzhľadom na demografický vývoj Slovenska a rastúce požiadavky obyvateľov na zdravotnú starostlivosť budú výdavky na zdravotníctvo v porovnaní s rastom HDP rásť rýchlejšie. Financovanie tohto rastu iba z verejných zdrojov by v budúcnosti viedlo k zvyšovaniu deficitu verejných financií. Preto KDH bude presadzovať také financovanie zdravotníctva, ktorým sa zamedzí ďalšie prehlbovanie dlhu s negatívnymi následkami pre ďalší rozvoj. Budeme presadzovať **zachovanie plne solidárneho financovania zdravotníctva zrovnoprávnením** všetkých druhov príjmov spolu so vznikom **doplňovacieho zdravotného poistenia**. Otvoríme diskusiu o financovaní zdravotníctva zo všeobecných daní.

V ambulantnej zdravotnej starostlivosti sa budeme usilovať o zvýšenie kvality **posilnením odborných kompetencií všeobecných lekárov** spolu s ich motiváciou znižovať náklady. Budeme presadzovať **rovnoprávnosť vo financovaní nemocníc** spolu so zavedením platby za diagnózu (DRG systém) a zavedenie špecifického programu **akreditácie nemocníc** zameraný na zabezpečenie kvality zdravotnej starostlivosti. KDH bude presadzovať, aby rozmiestnenie staníc **záchrannej zdravotnej služby** bolo prehodnocované na základe rovnomernej dostupnosti z ktoréhokoľvek bodu na území SR tak, aby nedošlo k ohrozeniu života a zdravia občanov.

KDH sa zasadí, aby **Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou** získal nové kompetencie ako posudzovateľ najmä právnych a ekonomických vzťahov medzi poskytovateľmi a zdravotnými poisťovňami. Pre zvýšenie jeho nezávislosti budeme presadzovať voľbu jeho najvyšších predstaviteľov Národnou radou SR.

Ochrana zdravia, verejné zdravotníctvo a zdravotné poisťovníctvo

Budeme podporovať dôslednú realizáciu **celoštatných preventívnych programov** ako Matka a dieťa, Starostlivosť o seniorov, Onkologický program, Srdcovocievny program a Program mentálneho zdravia. Existujúce preventívne programy sa podrobia revízii na podklade medicíny založenej na dôkazoch, ako aj revízii z pohľadu ekonomickej efektivity.

Verejné zdravotníctvo bude hodnotené na základe dosiahnutia stanovených parametrov, najmä v schopnosti zlepšovať zdravotný stav obyvateľstva, znižovať rozdiely v zdravotnom stave rôzne diferencovaných populačných skupín a zvyšovať zdravotnú bezpečnosť obyvateľstva zlepšovaním štátneho zdravotného dozoru.

Budeme presadzovať dôslednú a silnú **kontrolu štátu nad financiami vo verejnom zdravotnom poistení a nad zdravotnými poisťovňami**. Predstavenstvo Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s., bude volené Národnou radou SR. V oblasti zdravotného poistenia KDH považuje za potrebné vykonať aspoň nasledujúce kroky:

- Rozšíriť kompenzáciu rizikovej štruktúry poisťencov (tzv. prerozdelenie mechanizmu) o kritériá zdravotného stavu so zahrnutím finančne náročných výkonov.
- Definovať ukazovatele efektivity a kvality výkonu zdravotných poisťovní a zabezpečiť o nich informovanie verejnosti v pravidelných intervaloch.

Bioetika a rozvoj biotechnológií

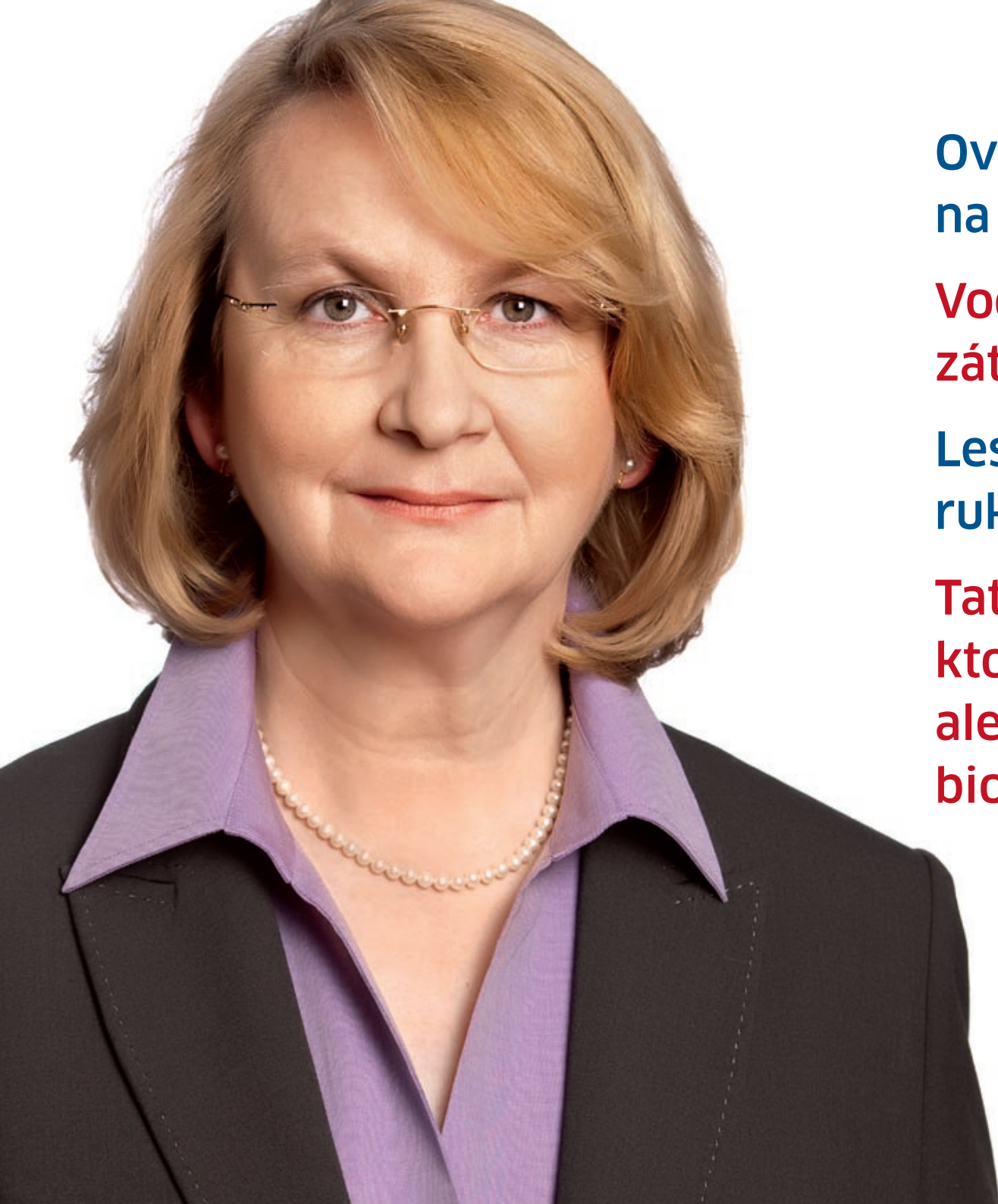
Rozvoj biotechnológií rozširuje možnosti konať v prospech človeka, ale umožňuje aj nový typ zasahovania do ľudského života. Technologický pokrok priniesol nové otázky moci jedného človeka nad osudom iného v prípade interrupcií, manipulácií s embryami či eutanázie, ako aj elimináciu tradičného a prirodzeného chápania rodičovstva a rodiny. Považujeme slobodu vedy a výskumu za nevyhnutnú, avšak sme si vedomí jej hraníc z etických dôvodov. Chceme dať jasne najavo, že sloboda vedy sa končí tam, kde sa dotýka hranice neporušiteľnej dôstojnosti človeka, lebo jej je podriadená. Preto je trvalou snahou KDH pomoc človeku, **dôsledná ochrana života od počatia po prirodzenú smrť**, nie jeho manipulácia alebo dokonca zničenie.

Ochrana spotrebiteľa

KDH stavia na jasných pravidlách, výrazných označeniach, informačných povinnostiach a vzdelávaní spotrebiteľov. **Bezpečné potraviny** majú pre nás prioritu. Budeme podporovať **spotrebu domácich**, zdravých a čerstvých potravín a ich predaj chceme čo najviac priblížiť k spotrebiteľovi. Naším cieľom je **záväzné národné označenie pôvodu** s ohraničením na miesto spracovania. Budeme sa zasadzovať o takú spotrebiteľskú politiku, ktorá ľudí chráni pred neistými a zdraviu škodlivými produktmi a pomáha im, keď boli oklamaní.

Chceme, aby boli spotrebiteľia chránení pred stratami spôsobenými nesprávnym finančným poradenstvom. Vytvoríme preto **jednotné pravidlá pre všetkých sprostredkovateľov**. Musia dokázať svoju kvalifikáciu a mať poistenie povinného ručenia v zamestnaní. Sprostredkovateľ ponúkajúci finančné produkty musí byť kontrolovateľný štátnym finančným dozorom.

Pri používaní **internetu a elektronického obchodu** sa zasadíme o ochranu pred obťažovaniami a podvodmi. Zároveň budeme lepšie informovať občanov, obzvlášť mladých, o bezpečnom zaobchádzaní s osobnými dátami. Porušovanie ochrany osobných údajov budeme dôsledne trestať.

**Ovzdušie neslúži
na obchodovanie!**

**Voda nie je nepriateľ,
záťaž ani prekážka.**

**Lesy potrebujú starostlivú
ruku ich vlastníka.**

**Tatry potrebujú takú zonáciu,
ktorá umožní rozvoj turizmu,
ale neohrozí chránené
biotopy.**

ING. MÁRIA SABOLOVÁ
PODPRESEDNÍČKA KDH
PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A INFRAŠTRUKTÚRU

5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Ochranu životného prostredia považujeme za základnú morálnu povinnosť každého človeka, chceme chrániť život a jeho podmienky. Prioritami nového volebného obdobia budú v súvislosti so zmenou klímy – ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme, redukcia emisií, ochrana a posilnenie prirodzených záchytov skleníkových plynov, teda lesov, ktoré na Slovensku pokrývajú viac ako 40 % plochy z celého jeho územia, reforma systému ochrany prírody, ochrana vody a zvýšenie ochrany pred povodňami.

KDH chce podporiť budovanie **environmentálnej infraštruktúry**, odstraňovanie nebezpečných environmentálnych záťaží, zachovanie biologickej a krajinej diverzity, zvyšovanie environmentálneho vedomia obyvateľstva, ako i skvalitnenie systému environmentálneho vzdelávania a výchovy.

KDH pri ochrane životného prostredia principiálne **nepodporí rizikové projekty**, ohrozujúce životné prostredie, akými sú plánovaná výstavba ropovodu cez Žitný ostrov a projekty súvisiace s ťažbou uránu na Slovensku. KDH podporí takú zonáciu chránených území, teda aj Tatier, ktorá umožní rozvoj turizmu, ale neohrozí chránené biotopy.

Vodné hospodárstvo a efektívna protipovodňová ochrana

Voda je základnou podmienkou na existenciu života na Zemi a jednou z najnevyhnutnejších zložiek potrebných pre život. Je teda nevyhnutné, aby neohrozovala ľudské zdravie a bola pitná. V tejto súvislosti je potrebné dobudovanie vodovodov a zvýšenie napojenia obyvateľov na verejnú kanalizáciu, pretože SR výrazne zaostáva oproti vyspelým krajinám EÚ. Navrhujeme **zrušenie poplatkov za dažďovú vodu**.

V súvislosti s čoraz častejšími prudkými zrážkami, ako aj nesprávnymi spôsobmi ťažby dreva navrhujeme na **dobudovanie protipovodňových systémov** využiť hlavne štrukturálne fondy EÚ, ale aj zdroje štátneho rozpočtu a príspevky regionálnych rozpočtov. Zasadíme sa tiež za trvalú údržbu malých vodných tokov na územiach ohrozených povodňami.

Uskutočnime **reformu organizácií vodného hospodárstva** zameranú na racionalizáciu výkonov a služieb, vyrovnané hospodárenie týchto inštitúcií a schopnosť podieľať sa na financovaní protipovodňovej ochrany aj z vlastných zdrojov.

Environmentálny pôdny fond a reforma ochrany prírody

Otvoríme možnosť **vytvorenia environmentálneho pôdneho fondu**, ktorý doplní poľnohospodársky a lesný pôdny fond. Tento fond bude tvorený prevažne brehovými porastmi, ochrannými veternými lesnými pásmi a zeleňou vo voľnej krajine. Pre porasty v environmentálnom pôdnom fonde nebude potrebný lesný hospodársky plán, len zjednodušený predpis starostlivosti o ekosystémy.

Navrhujeme **reformu systému ochrany prírody** tým, že zavedieme model založený na rešpektovaní právomocí vlastníkov, fyzických a právnických osôb, urbáriátov, cirkví a občianskych združení. Reformou systému štátnej ochrany prírody taktiež chceme dosiahnuť úplné **usporiadanie vlastníctva pozemkov v 4. a 5. stupni ochrany**. Chránené územia umožníme spravovať aj mimovládny a neštátny subjektom. Ponúkame riešenie usporiadania práv vlastníkov pozemkov v chránených územiach zámenou, čím dokážeme riešiť náhradu za obmedzenie užívania pozemkov na týchto územiach a zosúladiť záujmy ochrany prírody s lokálnymi záujmami.

Ochrana ovzdušia, zhodnocovanie odpadov a environmentálne technológie

Ochranu ovzdušia je jedným z kľúčových problémov, ktoré je potrebné riešiť v spojitosti s ohrožovaním zdravia obyvateľov. Podporou alternatívnych zdrojov energie (biomasy, malých vodných elektrární a geotermálnej energie) prioritne znížime vysoký podiel emisií. Vytvoríme transparentné podmienky a kontrolné mechanizmy na **oddržiavanie kritérií pri nákupe emisných kvót na voľnom trhu v SR** tak, aby nedochádzalo k neetickému obchodovaniu podnikateľských subjektov na úkor ochrany ovzdušia.

Našou prioritou v odpadovom hospodárstve je materiálové zhodnocovanie. Súčasným problémom v celom procese, okrem objektívnych dôvodov hospodárskej krízy, je dlhodobé podfinancovanie a netransparentnosť celého systému. Základným princípom odpadovej legislatívy musí zostať **princíp – pôvodca platí**. Na rozdiel od súčasného stavu existencie množstva oprávnených organizácií výrobcov a dovozcov, ktorí nie sú nikým kontrolovaní, je potrebné zákonom ustanoviť strešnú organizáciu, v ktorej budú zúčastnené všetky zložky systému (výrobcovia, dovozcovia, spracovatelia, obce, mestá a štát).

Presadíme nový program environmentálnych technológií, ktorý bude zameraný na pomoc konečným prijímateľom – fyzickým osobám a bude sa týkať programov na ochranu kvality ovzdušia a ozónovej vrstvy, ako aj ochrany

kvality a racionálneho využitia vody. Drevná hmota ako potenciálne nevyčerpatelný zdroj materiálov i energií sa súčasne stáva strategickou surovinou. V rámci podpory alternatívnych zdrojov energie chceme uprednostňovať výsadbu energetických porastov, ktoré budú súčasťou programu Biomasa.

Ekologická doprava (dopravná infraštruktúra) má nezastupiteľnú úlohu v rozvoji hospodárstva, príleve investícií, pri prekonávaní regionálnych ekonomických a sociálnych rozdielov, v rozvoji turizmu a mobility obyvateľstva, pretože je ekonomická a efektívna. Legislatívne budeme prioritizovať využívanie zemného plynu v dopravných prostriedkoch najmä mestskej dopravy a vo veľkých aglomeráciách budeme podporovať využívanie elektrickej trakcie.

Potenciál lesov pre rozvoj Slovenska

Význam prirodzených funkcií lesov sa znásobuje polohou Slovenska v centre Európy. Lesy sú čoraz dôležitejšie na hospodárske využívanie, zabezpečenie dostatku vody, ochrany pôdy a zlepšovanie kvality životného prostredia, tvorbu rázu krajiny, rozvoj turistického priemyslu, využívanie voľného času, rozvoja vidieka a ochrany prírody.

Zvyšovaním výmery lesa nepriamo znížime dosah produkcie CO₂, čím vytvoríme priaznivejšie prostredie so schopnosťou lesných ekosystémov viazať skleníkové plyny, taktiež zvýšime akumuláciu schopnosť krajiny v prirodzenom cykle zachytávať vodu, čím prirodzene podporíme program protipovodňových opatrení.

Aby lesy mohli plniť svoje funkcie, je potrebné dokončiť usporiadanie vlastníckych vzťahov, stanoviť jasné pravidlá náhrady ujmy vlastníkom, motivovať rozvoj verejnoprospešných funkcií, podporiť diferenciaciu a ekologizáciu lesnej výroby, zlepšiť hospodárenie so štátnymi lesmi a umožniť rast zamestnanosti v odvetví.

Je potrebné zaviesť **usporiadanie vlastníctva lesov známych i neznámych vlastníkov**, aj lesov na chránených územiach 4. – 5. stupňa ochrany, vrátane dokončenia reštitučného procesu. Ďalej je nevyhnutné urýchlene dobudovať register obnovenej evidencie pôdy, umožniť jednoduchšie preukazovanie vlastníctva k lesným nehnuteľnostiam, zabezpečiť súčinnosť správy katastra a podporiť vypracovanie geometrických plánov vrátane reálneho vytýčenia pozemkov. V neodovzdaných lesoch je nutné umožniť hospodárenie formou prenájmu miestnymi pozemkovými spoločenstvami, vlastníkmi lesa, prípadne obcami.

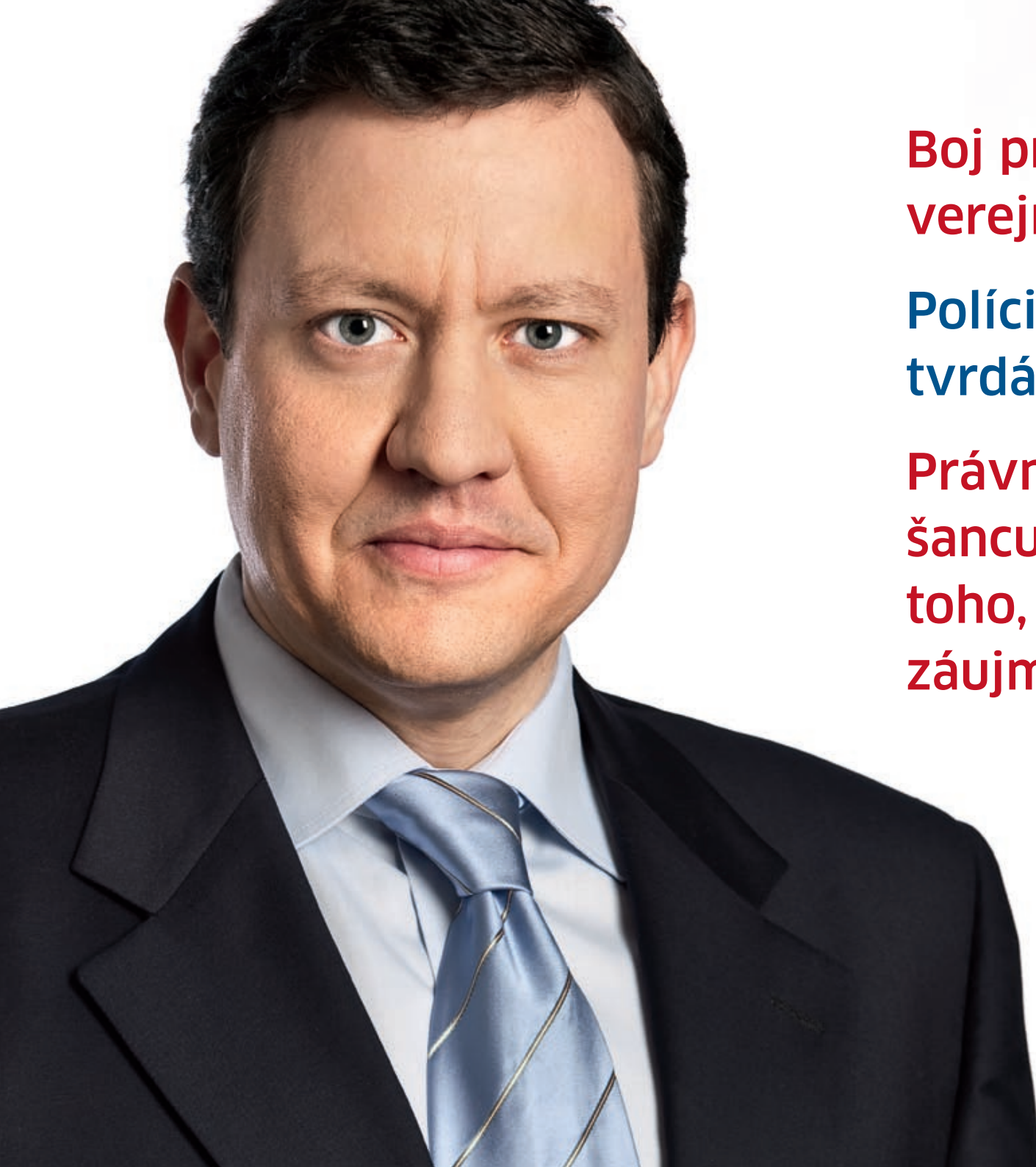
Je nevyhnutné stanoviť **pravidlá obmedzenia vlastníckych práv k lesom a výšku náležitých náhrad** vzniknutej ujmy v ochranných pásmach vodných zdrojov, na plynovodoch, elektrovodoch a z dôvodu ochrany prírody. V existujúcich chránených územiach je nutné zjednodušiť postupy na predkladanie žiadostí o náhradu ujmy. Výšku náhrady ujmy stanovíme právnym predpisom podľa lesných oblastí, respektíve podľa hospodárskeho súboru lesných typov.

Zachovanie a rozvíjanie **verejnoprospešnej funkcie lesov** (akými sú ochrana ovzdušia, ozónovej vrstvy Zeme a tlmenie klimatických zmien, ale aj voľný vstup do lesa, rekreácia, turistika či zber lesných plodov) treba kompenzovať formou prístupu k fondom z EÚ, ktoré podporia ozdravné opatrenia v lesoch a tiež budovanie i udržiavanie lesnej cestnej infraštruktúry, akou sú lesné cesty, chodníky a cyklotrasy.

Z fondov EÚ budeme podporovať **ekologizáciu lesnej výroby** formou obnovy lesnej a dopravnej techniky, taktiež využívanie dreva ako obnoviteľného stavebného materiálu a energetickej suroviny, ako aj domácej suroviny s trvalo udržateľnou produkciou, a využívanie lesa ako nosného prvku tvorby životného prostredia a poskytovateľa verejnoprospešných funkcií.

KDH podporí úpravu organizačnej štruktúry v spravovaní štátnych lesov, ktorá zohľadní konkurenčné prostredie, hospodárnosť a efektívnosť využívania potenciálu vidieka vrátane sprehľadnenia obchodu s drevom. Takisto zabráni účelovému rozpredávaniu majetku štátu.

Pomocou a motiváciou pre vlastníkov lesov na dosiahnutie lepšieho a transparentnejšieho hospodárenia je zavedenie **porovnatelnej výšky podpory na obhospodarovanú jednotku plochy lesa**, ako je to v poľnohospodárstve. Legislatívnu úpravou je potrebné zaviesť rezervu na zvládnutie kalamičných situácií. Zrušiť, respektíve limitovať výšku dane z lesných pozemkov, a taktiež podporiť rast sezónnej zamestnanosti najmä v pestovateľskej činnosti, protierozných opatreniach a pri udržiavaní cestnej infraštruktúry.

**Boj proti korupcii a čistota
verejného života.**

**Polícia ochotná k ľuďom,
tvrdá k zločinu.**

**Právny systém, ktorý dáva
šancu všetkým, namiesto
toho, aby ochraňoval úzke
záujmy len „niekoľkých“.**

JUDR. DANIEL LIPŠIC
PODPREDEDA KDH PRE VNÚTRO
A SPRAVODLIVOSŤ

6. BEZPEČNEJŠIE A SPRAVODLIVEJŠIE SLOVENSKO

Poriadok a bezpečnosť

KDH považuje vládu práva a dodržiavanie zákona za základ slobodnej spoločnosti. Kľúčovými inštitúciami pre bezpečnosť občanov a poriadok a zákonnosť v spoločnosti sú represívne zložky štátu. Polícia je službou občanom a spoločnosti, jej základným poslaním má byť **tvrdosť k zločinu a slušnosť voči občanom**. Policajná služba musí fungovať transparentne a efektívne. Občanom má byť v prípade potreby nablízku, otvorená, slúžiť ich potrebám a pripravená chrániť život, slobodu a majetok.

Hlavnou prioritou KDH v nadchádzajúcom volebnom období bude posilnenie výkonu policajnej služby. Zlepšíme pracovné, sociálne a odborné podmienky na činnosť polície. KDH bude presadzovať, aby bola **práca policajta celoživotným zamestnaním**. Budeme zvyšovať spoločenské postavenie policajta nielen dôrazom na etický kódex príslušníkov Policajného zboru, ale tiež zvýšením policajných plátov s dôrazom na mladých a nastupujúcich policajtov. Ďalej **zvýšime počet policajtov v hliadkovej službe**.

Zasadíme sa za kvalitnejšie budovanie špecializovaných zložiek polície, osobitne **sprísnením výberu do elitných útvarov** Policajného zboru, menovite Úradu boja proti korupcii a Úradu boja proti organizovanej kriminalite. Zlepšíme ochranu policajtov pred neopodstatneným trestným stíhaním a zastrášaním zo strany mafie. Skvalitníme komunikáciu s občanmi a budeme presadzovať lepšie reagovanie polície na podnety občanov. Zasadíme sa za posilnenie otvorenosti polície voči občanom a budeme pokračovať v snahe zvyšovať dôveru verejnosti k polícii.

Posilníme boj proti zločinu aj nástroje prevencie. Zameriame sa na prísnejšie postihovanie trestných činov obchodovania s ľuďmi, detskej pornografie, násilia proti deťom, sexuálneho zneužívania, zotročovania a týrania. Osobitný priestor budeme venovať **boju proti drogám**, boju proti distribúcii, spotrebe drog, a to tak v oblasti represie, ako aj prevencie. V boji proti drogám, ktoré ohrozujú našu mládež, naše rodiny a našu spoločnosť, posilníme zákonné a výkonné kompetencie polície.

Zlepšíme **odborné a technické zázemie** a podmienky na prácu polície. Vytvoríme **analytické a koordinačné centrum boja proti zločinu a koordinačné centrum boja proti terorizmu**. V boji proti korupcii a organizovanému zločinu sa zameriame na lepšie vzdelanie a kvalitnejšie finančné a materiál-

ne zabezpečenie príslušníkov Policajného zboru. Posilníme boj proti extrémizmu. Dôraz budeme klásť aj na kontrolu polície smerom dovnútra: osobitne právomoci a personálne zabezpečenie inšpekčných a kontrolných mechanizmov v Policajnom zbore. Ako súčasť prevencie **budeme uprednostňovať kamerové systémy** a naďalej budeme zvyšovať investície do policajnej techniky.

Budeme iniciovať diskusiu o posilnení kontrolných oprávnení výborov Národnej rady SR vo vzťahu k spravodajským službám. Posilnené kompetencie parlamentných výborov však musia byť vyvážené prísnyimi kritériami výberu poslancov do týchto výborov.

Integráciou záchranných zložiek a krízového manažmentu, Hasičského a záchranného zboru, Civilnej ochrany a Úradu krízového manažmentu vytvoríme nový a lepšie fungujúci **záchranný systém**. Vytvoríme lepšie podmienky na využívanie elektronických služieb pre občanov a e-Governmentu.

V oblasti azylovej politiky budeme podporovať **prísnu azylovú politiku**, zasadíme sa za **vysokú úroveň ochrany inštitúcie azylu pred jeho zneužívaním**. Na pôde EÚ budeme presadzovať zachovanie suverenity členských štátov pri rozhodovaní o azyle a kontrole vonkajších hraníc Únie. V bilaterálnych vzťahoch dobudujeme systém readmisných dohôd s Ruskom a Ukrajinou. V oblasti nadobudnutia štátneho občianstva stanovíme prísne pravidlá a kontrolu jeho udeľovania.

Budeme presadzovať zosúladenie volebných období pri voľbách starostov, primátorov, poslancov obecných a mestských zastupiteľstiev a voľbách predsedov a poslancov vyšších územných celkov, ako aj **prijatie komplexného volebného kódexu**, ktorý zosúladí úpravu jednotlivých typov volieb v jednom zákone.

V oblasti hazardných hier budeme presadzovať návrat do právneho stavu pred roka 2009, keď boli finančne zvýhodnené megakasína formou degresívnych odvodov a 30-ročných licencií. Spoločenské náklady megakasín niekoľkonásobne prevyšujú potenciálne príjmy z hazardu. Megakasína prinášajú významný nárast kriminality, spotreby drog, gamblerstva, rovnako ako pranie špinavých peňazí, rozvrátené rodiny a rast chudoby. Budeme iniciovať diskusiu o celkovej **prísnejšej úprave hazardných hier**.

Justícia a právny štát

Na Slovensku sa v posledných rokoch začala prejavovať tolerancia k násiliu, dokonca aj tomu najbrutálnejšiemu násiliu. Tragické udalosti nám však pripomínajú, že najdôležitejšou úlohou štátu je postarať sa o bezpečnosť svojich občanov.

Jednou z najväčších výziev rezortu spravodlivosti v minulosti preto bola rekodifikácia trestného práva. Výsledkom rekodifikácie trestného práva je prísnejší postih páchatelov násilných trestných činov a moderný trestný proces, ktorý je rýchly a efektívny. Výsledkom zmien v trestnom práve je 40 % pokles v páchaní násilných trestných činov za posledných osem rokov.

Naša dnešná skúsenosť veľmi jasne ukazuje, že rozdelenie právomoci v trestnom konaní medzi viaceré štátne orgány robí trestnú politiku štátu menej efektívnou a viac chaotickou. Štát musí mať **jednotnú a jasnú trestnú politiku**, ktorá zabezpečí záujem štátu o prísne a spravodlivé potrestanie páchatelov trestných činov.

KDH preto bude presadzovať zmenu, ktorá začlení **orgány štátnej obžaloby pod rezort justície**, tak ako je to obvyklé takmer vo všetkých demokratických štátoch. Navrhujeme prijatie osobitného ústavného zákona, ktorý zabezpečí stabilitu a funkčnosť **Špecializovaného trestného súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry** (špeciálneho štátneho zastupiteľstva) ako kľúčových inštitúcií boja proti organizovanému zločinu a korupcii.

V trestnom práve sa budeme naďalej usilovať, v súlade s našimi medzinárodnými záväzkami, presadiť **trestnú zodpovednosť právnických osôb**. Na jednej strane zlepšujeme podnikateľské prostredie, na strane druhej musí byť v podnikaní aj zodpovednosť. Žiadne predstavenstvo obchodnej spoločnosti nemôže stáť nad zákonom alebo mimo zákona. Naša ekonomika závisí od čestnosti a poctivého prístupu. Po schválení trestnej zodpovednosti právnických osôb budeme mať nový nástroj na presadenie týchto hodnôt, ktoré chránia náš systém slobodného podnikania pred zločinom a korupciou.

Jednou z najväčších výziev v justícii bude nepochybne **boj proti korupcii**. Vysoká miera korupcie totiž oslabuje dôveru v štátne inštitúcie vrátane justičných a policajných orgánov a podkopáva hodnoty, na ktorých je založená demokracia. Všetci občania si zaslúžia právny systém, ktorý dáva šancu všetkým, namiesto toho, aby ochraňoval úzke záujmy len „niekoľkých“.

Za kľúčový považujeme účinný **zákon o preukazovaní pôvodu majetku**. Legitímnym cieľom tejto právnej úpravy je zabrániť protiprávnemu nadobudnutiu majetku. Naša ústava chráni vlastnícke právo, ale len vlastnícke právo nadobudnuté z legálnych príjmov. Právny štát nemôže tolerovať existenciu a užívanie majetku nadobudnutého z nelegálnych aktivít. Navrhujeme sprísnenie platného zákona tak, aby ho nebolo možné obchádzať cez fiktívne obchodné operácie.

V trestnom práve budeme pri organizovanej a drogovej kriminalite presadzovať **obligatórne prepadnutie majetku** pri uznaní viny páchatel'a, ak nebude vedieť preukázať legálnosť príjmov, z ktorých majetok nadobudol. Bez možnosti dostať sa k majetku organizovaných a zločineckých skupín je totiž ich postih oveľa menej efektívny.

V trestnom procese je neprijateľný stav, keď viacerí obvinení a niektorí obhajcovia zneužívajú svoje procesné práva na predlžovanie súdnych procesov. V prípade megaprocesov s veľkým počtom obžalovaných sa im často darí blokovať priechod spravodlivosti. Navrhujeme legislatívne riešenia, ktoré budú minimalizovať takéto obštrukcie. Jedným z riešení je presadenie inštitútu verejných obhajcov, ktorí by v prípade obštrukcií zvolených obhajcov prebrali obhajobu obžalovaných.

Budeme presadzovať sprísnenie ústavného zákona o konflikte záujmov a zúženie imunity ústavných činiteľov len na konanie súvisiace s výkonom verejnej funkcie. Navrhujeme ústavnú úpravu „**jeden mandát stačí**“, ktorá zabráni kumulácii výkonu mandátu poslanca NR SR s inými volenými funkciami. Rovnako budeme presadzovať **povinné elektronické verejné obstarávanie** (elektronické dražby) pre celú oblasť verejnej správy. Zvážime zavedenie finančných odmien pre osoby, ktoré oznámia korupčné alebo iné nezákonné praktiky, ak sa preukáže opodstatnenosť ich podnetu.

Ústava a platné zákony vytvorili garancie nezávislosti justície, ktoré sú porovnateľné s postavením súdnej moci vo vyspelých demokratických štátoch. **Nezávislosť sudcov a prokurátorov** je však iba jednou stranou mince. Druhou stranou tej istej mince je a musí byť **zodpovednosť**. Na Slovensku zatiaľ medzi sudcami a prokurátormi prevažuje skôr tendencia zmierňovať požiadavky kladené na výkon justičnej profesie. V posledných štyroch rokoch prišlo k výraznému prepadu dôveryhodnosti súdov a prokuratúry. Podľa prieskumu Transparency International sa vnímanie klientelizmu v justícii zvýšilo o tretinu. Takmer 50 % občanov považuje úplatkárstvo na súdoch a prokuratúre za veľmi rozšírené. Za súčasnej vlády prestáva byť Slovensko právnym štátom.

Z uvedeného dôvodu bude potrebné za jednu z priorít budúcej vlády považovať razantnú personálnu obmenu justície. **Justícia musí byť otvorená a transparentná**. Miesta sudcov sa nesmú obsadzovať takmer výlučne rodinnými príslušníkmi sudcov. KDH bude iniciovať diskusiu o ústavných zmenách, týkajúcich sa spôsobu kreovania súdnej moci. Jednou z možností je aplikácia bezpečnostných previerok na všetkých sudcov, ďalšou možnosťou je voľba časti členov Súdnej rady občanmi v priamych voľbách alebo priama voľba sudcov.

Po sudcoch zavedieme povinnosť publikácie majetkových priznaní na internete aj pre prokurátorov. Rovnako zavedieme výberové konanie na obsadzovanie voľného miesta prokurátora a funkčné obdobia pre vedúcich prokurátorov.

Budeme ďalej presadzovať opatrenia na zrýchlenie a zefektívnenie súdneho konania. Kľúčovým projektom v súdnictve musí aj naďalej byť pokračovanie projektu **Súdny manažment**. Tento projekt, spočívajúci v rozsiahlej informatizácii súdnictva a meniaci celý obbeh spisu po súde, je najväčšou zmenou vo

vnútornom chode súdov za posledné desaťročia. Okrem skrátenia súdneho konania má tento projekt aj výrazný protikorupčný efekt, keďže zabezpečuje náhodné pridelovanie súdnych káuz sudcom elektronickým spôsobom.

V občianskom súdnom konaní bude naďalej potrebné posilňovať **prvky kontradiktórnosti**, teda zodpovednosť účastníkov konania za predkladanie dôkazov. Po zavedení systému doslovnej protokolácie v trestnom konaní bude potrebné prejsť na tento systém aj v civilnom procese.

KDH bude naďalej presadzovať zvýšenie počtu odbornej **súdnej administratívy** (vyšších súdnych úradníkov a probačných a mediačných úradníkov), ktorá môže výrazne pomôcť zrýchleniu súdneho konania. Budeme podporovať pokračovanie projektu zverejňovania súdnych rozhodnutí na internete.

V záujme zefektívnenia civilnej justície navrhujeme presun pozemkových kníh z katastrálnych úradov do rezortu spravodlivosti.

V rámci znižovania miery korporativizmu v našom štáte budeme presadzovať otvorenie notárskej komory a zrušenie systému *numerus clausus*.

Podporíme zavedenie **elektronického legislatívneho procesu**, ktorý umožní v reálnom čase transparentnú kontrolu všetkých štádií legislatívneho konania. Budeme presadzovať zverenie verejnej politiky vrátane legislatívy do výlučnej kompetencie ministerstiev ako štátnych orgánov, ktorých predstavitelia sú priamo zodpovední zástupcom občanov – Národnej rade SR.

V oblasti **väzenstva** budeme presadzovať urýchlené vybudovanie detenčného ústavu. Neschopnosť súčasnej vlády začať s výstavbou detenčného ústavu ohrozuje bezpečnosť slušných ľudí pred nebezpečnými páchatelmi sexuálnych zločinov a recidivistami. Budeme pokračovať v rozširovaní kapacít našich väzníc bez zvyšovania počtu príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže (ZVJS). Činnosť ZVJS sa musí stať efektívnejšou a časť administratívy bude potrebné preniesť do priameho výkonu služby.

Zmyslom rezortu spravodlivosti musí byť **zabezpečenie spravodlivého procesu**. Tí, ktorí žijú v súlade so zákonom, musia byť chránení, a tí, ktorí zákon porušujú, musia byť prísne potrestaní.

Slovensko má trpkú skúsenosť s nedávnym obdobím, keď ľudia stratili slobodu a boli prinútení žiť v nedemokratickom, totalitnom politickom režime, v ktorom neboli dodržiavané najzákladnejšie ľudské práva a slobody. Tí, ktorí sa ich dožadovali, boli uvrhnutí do väznení na dlhé roky, kde bola pošliapovaná ich ľudská dôstojnosť. KDH podporuje spravodlivé vyrovnanie sa s týmto dedičstvom. Budeme presadzovať vznik Memoriálu totalitného utrpenia ako vzdelávacej inštitúcie, ktorá bude poskytovať vzdelávanie širokej slovenskej verejnosti, najmä mládeži o totalitnej minulosti. Budeme podporovať inštitúcie, zaoberajúce sa skúmaním príčin a dôsledkov straty slobody. Pretože pamäť a identita spolu súvisia. Nezabúdanie, poznávanie a spoločné vedomie o našej minulosti nám ukážu správne smerovanie do budúcnosti.

Lepšie vzdelanie.

**Dostupnejšia
kultúra.**

Kvalitnejší život.

MGR. JANA ŽITŇANSKÁ

PODPRESEDNÍČKA KDH PRE KULTÚRU,
VEDOMOSTNÚ A OBČIANSKU SPOLOČNOSŤ

7. KULTÚRA, VZDELANIE, VEDOMOSTNÁ A OBČIANSKA SPOLOČNOSŤ

Rozvoj kultúry

Kultúra nie je luxus. Kultúra nesmie byť okrajová agenda či rozpočtová kapitola. Je dôležitá pre identitu, zachovanie kultúrneho dedičstva a celkový rozvoj spoločnosti. Chceme významne prispieť k vytvoreniu spoločenského konsenzu o tom, aký minimálny podiel nášho bohatstva (podiel z HDP) bude spoločnosť dlhodobo vyčleňovať na podporu kultúry s cieľom vytvoriť prostredie, v ktorom sa dá dlhodobo plánovať a tvoriť. Zároveň budeme podporovať zvyšovanie tohto podielu na úroveň priemeru Európskej únie.

Na podporu kultúry chceme prijať nasledujúce opatrenia:

- Podporíme vytvorenie grantovej schémy, ktorá bude spravodlivá (eliminuje klientelistické väzby a korupciu) a efektívna (zabezpečí väčšiu diverzitu podporovaných aktivít).
- Budeme cieľavedome zvyšovať spoločenské ohodnotenie a postavenie pracovníkov kultúry.
- Zavedieme „bezplatné dni“ vo všetkých štátnych múzeách, galériách a kultúrnych ustanovizniach pre deti do 18 rokov a študentov VŠ.
- Podporíme program, „aby sa kultúra dostala k ľuďom“ (podpora mobilných expozícií).
- Budeme presadzovať, aby do roku 2015 mali každá stredná škola a aspoň polovica základných škôl kreatívne partnerstvo s kultúrnym sektorom alebo kreatívnym priemyslom.
- Cielene (pomocou grantovej schémy) budeme podporovať vydávanie slovenskej literatúry všetkých žánrov.
- Budeme dlhodobo podporovať obnovu historického dedičstva, aby sme zachovali pamiatky ďalším generáciám a zlepšili podmienky pre cestovný ruch.

Médiá

Médiá považujeme za nesmierne dôležitú súčasť slobodnej spoločnosti, a preto budeme presadzovať opatrenia, ktoré zaručia ich **nezávislosť, nedotknuteľnosť slobody slova** a vytvoria im primerané podmienky na plnenie ich informačného a kontrolného poslania. Na podporu médií prijme nasledujúce opatrenia:

- Budeme presadzovať vytvorenie transparentnejšieho modelu financovania a fungovania všetkých verejnoprávnych médií s cieľom eliminovať skryté dotácie a minimalizovať politické tlaky na ich fungovanie.

- Presadíme nahradenie koncesionárskych poplatkov s fixne určeným podielom na HDP.
- Podporíme vyváženú reguláciu čoraz dôležitejších internetových médií tak, aby bola dôsledne zaručená sloboda slova, ale zároveň aby tieto médiá podliehali regulácii, aká je štandardná v prostredí printových a elektronických médií.
- Zlepšíme reguláciu, prijmeme nové pravidlá na výber a počet členov mediálnych rád, nové kompetencie zodpovedajúce rýchlo sa meniacim podmienkam v mediálnom svete, ako aj nástroje na dôsledné vymáhanie dodržiavania pravidiel.
- Budeme podporovať opätovné zavedenie časovej opony (od 6.00 do 20.00) pre programy označené ako nevhodné do 15 rokov veku.

Lepšie vzdelanie

Aby sme obstáli v globálnej súťaži, čoraz viac budeme musieť konkurovať svetu svojimi vedomosťami. Po období tápania, zaostávania a chaosu v školstve v uplynulých štyroch rokoch musíme zásadne zmeniť spôsob, akým sa na Slovensku vzdelávajú deti aj dospelí.

Náš prístup je postavený na troch základných pilieroch:

- lepšia motivácia,
- väčšia sloboda,
- zdravšie, bezpečnejšie a kvalitnejšie školy.

Podporujeme, čo je najcennejšie

Budeme presadzovať výrazné zvýšenie zdrojov na vzdelávanie a zväčšenie priestoru, aby školy mohli získavať financie z ďalších zdrojov (od sponzorov, podnikaní a pod.). Konkrétne to znamená, že budeme presadzovať zvýšenie financovania regionálneho školstva tak, aby v priebehu 4 rokov **plat učiteľa** dosiahol **úroveň nad priemernou mzdou v národnom hospodárstve**. Zásadné zvýšenie finančného ohodnotenia učiteľov môže priniesť aj zásadnú premenu vzdelávacieho systému, zmenu motivácií, podporu statusu a ohodnotenia pedagógov a pritiahnutie nových talentovaných ľudí do tejto oblasti. Budeme presadzovať aj výrazné zvýšenie finančného ohodnotenia nepedagogických pracovníkov. Spolu so zvýšením objemu zdrojov podporíme aj opatrenia na zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov (založené na dôkladnom audite všetkých organizácií v rezorte) a tiež prerozdelenie finančných prostriedkov na základe kvalitatívnych výsledkov školy.

Vrátíme rovnoprávnosť financovania súkromných a cirkevných školských zariadení so štátnymi, a to aj v otázke čerpania finančnej pomoci od EÚ.

Uvoľníme priestor tvorivosti

Poskytneme **viac slobody** školám, učiteľom i žiakom. Konkrétne to znamená, že **odstránime nadbytočnú byrokráciu** a zmenšíme mieru centralizácie v školstve. Otvoríme trh s učebnicami (ak si školy majú tvoriť vlastné programy, musia mať slobodu výberu), zavedieme elektronické žiacke knižky, presadíme viac slobody pre pedagógov (dnešný stav zväzuje učiteľom ruku a bráni inováciám vo vzdelávaní, čo spôsobuje narastajúce zaostávanie Slovenska v tejto oblasti) a viac slobody pre rodičov vybrať si konkrétnu školu pre svoje dieťa, ako aj vplývať na rozhodovania školy.

Budeme presadzovať, aby sa oveľa väčší dôraz kládol na **individualitu dieťaťa**, čo okrem iného znamená zásadné zlepšenie predškolskej diagnostiky a podporu čoraz potrebnejších špeciálnych pedagógov a pedagogicko-psychologických poradcov na školách. Vytvoríme podmienky na **kvalitnejšie vzdelávanie v cudzích jazykoch**, ktoré sú dnes nevyhnutným predpokladom uplatnenia na trhu práce.

Zdravšie a bezpečnejšie školy

V škole deti trávajú priemerne viac času ako s rodičmi, preto je dôležité, aby škola bola bezpečným miestom a naučila deti dobrým návykom. Preto sa zameriame aj na zmenu charakteru škôl na „**otvorené školy**“, umožňujúce deťom aj popoludňajšie aktivity a aktívnu účasť rodičov na živote školy. Podporíme dostupnosť škôl pre deti s postihnutím ich premenou na **bezbariérové školy**. Budeme aktívne podporovať opatrenia na zlepšenie **kvality stravovania** a telesnej výchovy a celkového zdravotného stavu žiakov na školách. Podporíme opatrenia na zaistenie **vyššej bezpečnosti** v školách (proti šíreniu drog, šikanovaniu či na ochranu učiteľov pred útokmi). Podporíme zavedenie „školských autobusov“ dopravujúcich deti do škôl.

Kvalitné školy pre všetkých

Budeme presadzovať, aby žiaci boli prijímaní na **stredné školy bez prijímacích skúšok** – na základe objektívneho hodnotenia ich schopností (Monitor 9). Zavedieme tiež **motivačnú podporu vzdelávania**, ktorá bude mať podobu príspevku ku sporeniu na vzdelanie so štátnou prémieou po ukončení uceleného stupňa vzdelania. Takto získané prostriedky pomôžu žiakom pri štarte do života alebo ďalšom štúdiu. Podporíme rozvíjanie talentovaných detí na rôznych vedomostných súťažiach. Budeme tiež presadzovať zásadnú zmenu v chápaní a fungovaní špeciálnych škôl. Tie dnes majú výrazne negatívny vplyv na životy mnohých detí (často ich bezdôvodne vyčleňujú na zvyšok života z väčšinovej spoločnosti). Budeme presadzovať, aby minimálne každá stredná škola mala **neobmedzený bezdrôtový prístup k vysokorýchlostnému internetu** a každý študent prístup k osobnému počítaču.

Vysoké školy

Ako najpálčivejší problém sa dnes už nejaví dostupnosť, ale **kvalita vysokých škôl**. Budeme preto presadzovať opatrenia, ktoré prispievajú k zvyšovaniu kvality vzdelávania. Pôjde napríklad o tieto opatrenia:

- posilnenie úlohy kvalitatívnych ukazovateľov pri financovaní verejných vysokých škôl,
- zmenu kritérií akreditácie, ktoré zabezpečia skutočné **hodnotenie kvality** vzdelávania,
- prehodnotíme posledné novely vysokoškolského zákona, ktoré „zakonzervovali“ nedostatky vo vysokoškolskom systéme a zabrzдили jeho kvalitatívny rozvoj,
- zavedenie „internacionalizácie“ do hodnotenia kvality, teda **účasť zahraničných hodnotiteľov**,
- zvýšenie úlohy interného **hodnotenia študentmi** a absolventmi a ďalších kritérií (napríklad úspešnosť umiestnenia absolventov na trhu práce) vo vnútornom fungovaní škôl,
- podporu **otvorenosti k svetu** prostredníctvom medzinárodnej spolupráce, výmeny študentov, pritiahtutie špičkových zahraničných pedagógov a vedcov,
- podporíme opatrenia, ktoré umožnia za presne stanovených podmienok odobrať nečestne získané vysokoškolské a vedecko-pedagogické tituly,
- budeme presadzovať, aby každý študent VŠ strávil aspoň jeden semester na zahraničnej univerzite. Na to je potrebné vytvoriť osobitný fond, ktorý by zabezpečoval spolufinancovanie aj prostredníctvom programov EÚ,
- vytvorenie osobitného zdroja na obnovu slovenskej univerzitnej infraštruktúry, aby sa čím skôr stala konkurencieschopnou na medzinárodnej úrovni,
- vytvorenie podmienok na **pritiahtutie špičkových vedcov** zo sveta – vytvorenie fondu na **podporu nadaných študentov** a štúdium na špičkových školách v zahraničí,
- zvýšenie úlohy cudzieho jazyka vo vzdelávaní na vysokých školách,
- podporíme univerzitné bilingválne študijné programy,
- budeme tiež presadzovať opatrenia na zvýšenie motivácie pre súkromný sektor,
- podporíme výskum i vzdelávanie,
- presadíme **zmenu nespravodlivého systému platenia** za štúdium externých študentov.

Veda a výskum

Veda a výskum si zaslúžia zvýšenú pozornosť spoločnosti, pretože práve z týchto odvetví môže prameniť naša **budúca prosperita**, založená na vedomostnej ekonomike. V rámci štátneho rozpočtu budeme preto presadzovať takú podporu vedy a výskumu, ktorá prinesie priblíženie Slovenska v tejto oblasti iným krajinám s dobrými skúsenosťami a výsledkami.

Podporíme činnosť a rozvoj Slovenskej akadémie vied ako vrcholnej vedeckej inštitúcie na Slovensku.

Budeme presadzovať zavedenie **spravodlivého grantového systému** na podporu vedy a výskumu – obsahujúceho posudzovanie vedeckých projektov nezávislými a zahraničnými posudzovateľmi. Podobne ako v školstve a kultúre, aj pri vede a výskume sa budeme usilovať o transparentnosť systému a čo najviac kritérií založiť na nárokovateľnosti po ich splnení, čo najmenej komisií a subjektívneho posudzovania. Zabezpečíme, aby Agentúra SR pre podporu a rozvoj výskumu a vývoja mala garantovaný primeraný ročný rozpočet.

Celoživotné vzdelávanie

Nároky na schopnosti sa menia aj pre skôr narodených, a preto sa zvyšuje dôležitosť celoživotného vzdelávania, ak majú mať aj ľudia, ktorí už pôsobia na trhu práce, šancu obstať v súťaži s mladými. Preto budeme podporovať možnosti na doplnenie vzdelania a rekvalifikáciu v každom veku. Chceme umožniť výraznú **odpočítateľnosť nákladov na ďalšie vzdelávanie** pre fyzické osoby z daňového základu. Keďže najviac potrebujú motiváciu na vzdelávanie zamestnancov malé a stredné podniky (veľké firmy vzdelávajú spravidla aj bez potreby verejných stimulov), navrhujeme v ich prípade zvýšenie odpočítateľnosti nákladov na vzdelávacie aktivity zamestnancov zo základu dane právnických osôb. Budeme presadzovať akreditovanie programov (nie inštitúcií), ktoré poskytujú ďalšie vzdelávanie.

Šport a mládež

Podporíme šport pre všetkých budovaním areálov i finančne nenáročných športovísk (minihrísk, cyklotrás, bežeckých tratí). Zvýšime financovanie profesionálneho a amatérskeho športu, ako aj mládežníckych aktivít so zameraním na zmysluplné naplnenie voľného času. Budeme podporovať športové a telovýchovné organizácie a tiež športové školy pri rozvíjaní ich činnosti. Podporíme **športové a kultúrne aktivity pre mládež** a aktivity organizované mládežou.

Občianska spoločnosť

Chceme vytvoriť podmienky na fungovanie občianskej spoločnosti založenej na princípoch distribučnej spravodlivosti, solidarity a subsidiarity v prospech spoločného dobra a zrovnoprávniť financovanie mimovládnych, súkromných a cirkevných organizácií so štátnymi pri poskytovaní verejných služieb.

KDH bude chrániť občianske slobody. Súhlasne s požiadavkami distribučnej spravodlivosti sa postará, aby sa verejné subvencie udeľovali takým spôsobom, aby si klient mohol poskytovateľa služby (školy, školské zariadenia, sociálne služby, zdravotníctvo a pod.) vybrať naozaj slobodne, podľa svojho svedomia.

Budeme presadzovať zavedenie konkurenčného prostredia na základe štandardov kvality poskytovaných verejných služieb a zrovnoprávnenie ich financovania.

Terajšie nastavené pravidlá zakladania a financovania subjektov poskytujúcich verejné služby sú nespravodlivé a nepriznávajú rovnaké práva štátnym, samosprávnym, cirkevným a súkromným poskytovateľom verejných služieb. Podporíme zákon o dobrovoľníctve, ktorý zavedie **štatút dobrovoľníka** a jeho sociálne zabezpečenie. Tiež upraví postavenie tých, ktorí v prospech služby blížnemu vytvorili a vytvárajú hodnoty, ktoré sa finančne nedajú vyčíslieť. Týka sa to všetkých občanov angažovaných v službe druhým, laikov, rovnako i členov občianskych a cirkevných organizácií a spoločností.

Bezbariérové Slovensko

KDH podporuje budovanie spoločnosti, ktorá nekladie prekážky skupine ľudí so zdravotným postihnutím. Preto chceme:

- Predvídať a odstraňovať diskrimináciu ľudí so zdravotným postihnutím.
- Podporovať fyzickú a sociálnu prístupnosť verejných inštitúcií (úradov, škôl, kultúrnych inštitúcií, zdravotných zariadení) a participáciu ľudí so zdravotným postihnutím na živote spoločnosti.
- Motivovať zamestnávateľov vytvárať pracovné miesta pre ľudí so zdravotným postihnutím.
- Zabezpečiť ľuďom so zdravotným postihnutím plnohodnotný život, aby mohli samostatne existovať, mať lepší prístup k službám a verejnej doprave.
- Presadzovať dostupnosť vzdelania pre ľudí so zdravotným postihnutím v každom veku.
- Otvoríme možnosti lepšej prípravy zamestnancov verejnej správy, aby pri kontakte s ľuďmi so zdravotným postihnutím nevytvárali prekážky pre ich občianske práva, ako ani ponížujúce prostredie.
- Podporíme dostupnosť a adekvátne financovanie tlmočnických služieb pre tých, ktorí to potrebujú.
- Bez sprístupnenia komunikácie a prístupu k informáciám nemôžeme hovoriť o inklúzii a integrácii osôb so sluchovým alebo zrakovým postihnutím.
- Otvoríme verejnú diskusiu o zrovnoprávnení posunkového jazyka.
- Podporíme zvýšenie počtu programov v televíznom vysielaní so službou pre nepočujúcich a nevidiacich.

Podporíme vytvorenie centier konkrétnej pomoci a podpory študentom so zdravotným postihnutím podľa špecifických potrieb vyplývajúcich z jednotlivých druhov zdravotného postihnutia na vysokých školách. Tiež podporíme **vytvorenie siete povinnej integrovanej starostlivosti o deti so zdravotným postihnutím** – od momentu zistenia zdravotného postihnutia. Sieť bude podporená s podmienkou povinnej spolupráce a kontaktovania poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, poradenských centier (organizácií zaoberajúcich sa pomocou osobám so zdravotným postihnutím) a školských inštitúcií podľa jednotlivých druhov zdravotného postihnutia.

Inklúzia rómskej menšiny

Podľa odborných odhadov tvorí rómska menšina osem percent populácie Slovenska a jej podiel sa bude zvyšovať na desať percent v roku 2030. Veľká časť Rómov je následkom nízkeho vzdelania a nezamestnanosti závislá od sociálneho systému, a tiež v živote čelí zložitým situáciám z dôvodu chudoby, diskriminácie a zaužívaných stereotypov.

KDH si uvedomuje potrebu inklúzie rómskej menšiny, a zároveň si je vedomé, že pozitívne výsledky je možné dosiahnuť iba s účasťou a spoluzodpovednosťou Rómov. V snahe prispieť k riešeniu nahromadených problémov budeme presadzovať:

- Vypracovanie plánu rozvoja pre rómske osady – **vybudovanie komunitných centier**, centier obnovy rodiny, ktoré by sa zamerali na prácu s celou rodinou.
- Vytvorenie nástrojov na pomoc čo najväčšiemu počtu rómskych detí, aby sa dostali zo sociálne deprimovaného prostredia (podpora nultých ročníkov, testy školskej zrelosti robiť aj v rómčine, internátne školy od druhého stupňa ZŠ striktne na báze dobrovoľnosti, **podpora programov rodinnej asistencie**, práca s rodičmi).
- Vytvorenie motivačných nástrojov, aby deti z extrémne chudobných rodín mohli pokračovať v štúdiu aj na strednej škole (štipendiá pokrývajúce všetky náklady).
- Vypracovanie programu inklúzie prostredníctvom vzdelávania a kultúry.
- Prehodnotenie pravidiel sociálnej podpory s cieľom zmenšiť priestor na jej zneužívanie (napr. detailnejšie pravidlá zavedenia inštitútu osobitného príjemcu) a tiež zvýšiť jej motivačné efekty k spoločensky žiaducemu konaniu (napr. školská dochádzka a povinná zdravotná starostlivosť pre deti).
- Podporíme prísun investícií do základnej infraštruktúry (kanalizácia, vodovody, elektrické rozvody, cesty).
- Podporíme motivačné nástroje a budovanie pocitu vlastníctva a zodpovednosti za majetok (napr. zapojenie Rómov pri výstavbe domov).

- Chceme zastaviť šírenie extrémnej chudoby a pomoc sociálne slabým komunitám prostredníctvom cielenej pomoci štátu, podporou aktivít charity, mimovládnych organizácií, kresťanských spoločenstiev, ktoré majú najlepšie výsledky v tejto oblasti.
- Prijatť účinnejšie opatrenia najmä v boji proti úžere, majetkovej a drobnej kriminalite.
- Budovať dôveru rómskej komunity k inštitúciám štátu (integrácia Rómov do Polícajného zboru a pod.).

Vzťah štátu, cirkví a náboženských spoločností

KDH oceňuje **významný prínos cirkví a náboženských spoločností** pre Slovensko, duchovný a materiálny rozvoj človeka a spoločnosti, etiku a kultúru v našej krajine. Sme pripravení na **dialóg a spoluprácu** s cirkvami a náboženskými spoločenstvami v záujme upevňovania základných hodnôt, o ktoré sa opiera slobodná spoločnosť.

KDH podporuje dokončenie zmluvného rámca medzi Slovenskou republikou a Svätou Stolicou a právneho rámca vo vzťahu k registrovaným cirkvám a náboženským spoločenstvám.

**Európa bude silná,
ak budú silné jej členské
krajiny, ak budú prakticky
uplatňované princípy
slobody, subsidiarity,
solidarity a spravodlivosti.**

ING. JÁN FIGEL
PRESEDA KDH
ZODPOVEDNÝ ZA ZAHRANIČNÚ,
EURÓPSKU A OBRANNÚ POLITIKU

8. SLOVENSKO V MEDZINÁRODNOM SPOLOČENSTVE

Medzinárodné spoločenstvo ako solidárna rodina

KDH bude presadzovať zahraničnú politiku v rámci princípov medzinárodného práva založenú na spravodlivosti, solidarite a rešpektovaní ľudských práv a slobôd. Keďže SR vďaka rozlohe a populácii nepatrí medzi veľké štáty, základom dobrej zahraničnej politiky sú jasne stanovené priority, priateľské a spojenecké vzťahy. Preto sa bude KDH usilovať, aby bola zahraničná politika štátu dôveryhodná a zahraničná služba profesionálna a schopná presadzovať zahraničnopolitické záujmy Slovenska.

V zahraničnej politike bude KDH presadzovať:

- Slovensko ako spoľahlivého člena EÚ a NATO.
- Rovnováhu medzi zachovaním vlastnej identity a suverenity a nutným prispôbením sa globalizačným trendom.
- Dôležitosť upevnenia a rozvoja transatlantickej spolupráce medzi EÚ a USA.
- Dobré vzťahy s Ruskou federáciou, ktorá je jedným z dôležitých partnerov SR a hlavným dodávateľom energetických surovín.
- Hospodársku, vedeckú a kultúrnu spoluprácu najmä s vyspelými štátmi EÚ, USA, Japonskom, ale aj s Čínou, Indiou a ďalšími krajinami.

KDH bude podporovať:

- Mierové spolužitie národov, ich prosperitu a trvalo udržateľný rozvoj.
- Odstraňovanie chudoby a zaostalosti v rozvojových častiach sveta.
- Rozvoj vzťahov s komunitami slovenských krajanov a rozvíjanie spolupráce s krajanskými spolkami vo svete.
- Stabilizáciu a výkon zahraničnej služby SR kvalifikovanými a bezúhonnými pracovníkmi.
- Zefektívnenie siete zastupiteľských úradov SR vo svete a vytváranie podmienok pre verejnú a mimovládnu diplomaciu.
- Zabezpečenie systémovej výchovy profesionálnych diplomatov pre obsadenie kvót v zahraničnej službe a inštitúciách EÚ.
- Väčšie zapojenie do procesov vytvárania nových medzinárodných inštitúcií a uchádzanie sa Slovenska o sídlo takejto inštitúcie v rámci EÚ.

KDH sa bude aktívne zasadzovať za:

- Dodržiavanie univerzálnych ľudských práv vo svete.
- Transparentné poskytovanie rozvojovej pomoci v spolupráci vlády SR a mimovládnych organizácií.

- Intenzívnejšiu spoluprácu MZV SR so Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu.
- Zrýchlenie poskytovanie humanitárnej pomoci vytvorením systému zapájania mimovládnych organizácií.
- Aby globálna rozvojová pomoc nebola zneužívaná na korupciu a nehumánne prístupy regulovania populácie (potraty, sterilizáciu, eutanáziu a na iné aktivity, ktoré porušujú dôstojnosť ľudskej osoby).
- Presadzovanie medzinárodnej environmentálnej zodpovednosti založenej na princípe „znečisťovateľ platí“, pričom ekologické katastrofy nesmú zostať nepotrebané.

Slovensko pre Európu, Európa pre Slovensko

Po vstupe do EÚ, vrátane eurozóny a schengenského priestoru, je dnešnou spoločnou výzvou zodpovedné naplnenie reformy inštitúcií a účinná odozva na globálne výzvy. Do rozhodnutí EÚ chceme aktívnejšie vnášať slovenské postoje. Súčasne chceme kultivovať európske vedomie na Slovensku, „aj my sme EÚ“, pretože Európska únia nie je klasickým externým aktérom. Európa bude silná, ak budú silné jej členské krajiny, ak budú prakticky uplatňované princípy slobody, subsidiarity, solidarity a spravodlivosti. Slovensko svojím ľudským potenciálom, hospodárstvom a kultúrou obohacuje a posilňuje Európu. KDH bude chrániť, presadzovať a rozvíjať záujmy SR v EÚ.

KDH bude podporovať:

- Ochranu hodnôt, ktoré sú základom európskej jednoty. Jednota sa neopiera len o trh či geografiu, ale rešpektovanie dôstojnosti každej ľudskej osoby.
- Aby európske inštitúcie konali v rámci svojich kompetencií a v duchu, ktorý rešpektuje ústavné tradície jednotlivých členských štátov.
- Uplatňovanie princípu subsidiarity, zvlášť v takých oblastiach, ako sú občianske právo, fiškálne záležitosti, sociálna politika, vzdelanie a kultúra.
- Princíp jednotnosti, ktorý je základom spolupráce na báze dôvery a rovnosti medzi krajinami, v oblasti priamych daní, trestného práva, rodinnej politiky, zahraničnej politiky a obrany.
- Posilňovanie zodpovedného vedomia, ktoré je základom akcieschopnosti EÚ v otázkach globálnych výziev, ako sú bezpečnosť, migrácia, chudoba, životné prostredie.
- Aby sa rozhodovacím procesom v EÚ dôslednejšie, odbornejšie a zodpovednejšie venovala NR SR v spolupráci s vládou SR.
- Transparentné využívanie štrukturálnej podpory EÚ pre rozvoj regiónov a modernizáciu SR bez korupcie a klientelizmu, ktoré dnes využívajú fondy sprevádzajú.
- Posilňovanie celonárodnej diskusie, historického a kultúrneho vedomia spoločnosti, osobitne mládeže, o koreňoch, identite, mieste a úlohe Slovenska v spoločnej Európe.
- Vlastenectvo a vedomie európskej spolupatričnosti odmietnutím nacionalizmu, totalitných ideológií a etického relativizmu, ktorý oslabuje úctu k hodnotám.

KDH bude presadzovať dôsledný monitoring všetkých legislatívnych, ako aj nelegislatívnych návrhov Európskej komisie tak, aby NR SR vedela **využiť práva, ktoré jej vyplývajú z Lisabonskej zmluvy**. KDH považuje za nevyhnutné, aby boli **parlamenty členských štátov Európskej únie garanciou princípu subsidiarity a proporcionality v Európskej únii**.

KDH bude presadzovať dôsledné pokračovanie rozširovania EÚ za predpokladu, že aspirujúce krajiny splnia podmienky vstupu. **KDH plne podporuje vstup Chorvátska a následne aj ďalších krajín západného Balkánu do EÚ**. Nateraz nevidí dôvod na zmenu oficiálneho postoja k statusu Kosova. KDH pozorne sleduje prístupové rokovania Turecka s EÚ a oceňuje zlepšenia, ktoré Turecko v uplynulých rokoch dosiahlo. **Vzhľadom na dlhodobu pretrvávajúce problémy považuje za adekvátne, aby bol Turecku ponúknutý osobitný vzťah vo forme privilegovaného partnerstva**. KDH podporuje rozvoj spolupráce v rámci Východného partnerstva a zasadzuje sa za ponúknutie konkrétnej integračnej perspektívy pre Ukrajinu.

KDH sa bude zasadzovať o to, aby Rada Európy a Európsky súd pre ľudské práva slúžili obyvateľom Európy ako piliere ochrany spoločných európskych hodnôt. Medzi ne neodmysliteľne patria kresťanská kultúrna a náboženská tradícia, zahrnujúce rešpektovanie slobody vierovyznania. **Pôsobenie a rozhodnutia týchto inštitúcií musia rešpektovať princípy subsidiarity, proporcionality a zároveň sa vyhýbať súdnemu aktivizmu**.

Slovensko a jeho susedia

Dobré susedské vzťahy sú základným záujmom našej zahraničnej politiky. Vzťahy s Českou republikou sú nadštandardné, s Poľskom a Rakúskom sú bezproblémové. KDH bude ďalej rozvíjať všetky pozitívne projekty. Bilaterálne vzťahy s Maďarskom sú aj naďalej skúšobným kameňom zahraničnej politiky – môžeme si v nich posilniť dôveryhodnosť a stabilitu celého regiónu, alebo nám môžu všetko ostatné skomplikovať. Na dobré vzťahy však treba dvoch partnerov. KDH považuje za základ rozvoja bilaterálnych vzťahov s Maďarskou republikou (MR) *Zmluvu o dobrom susedstve a priateľskej spolupráci* z roku 1995, ako aj členstvo oboch krajín v EÚ a NATO.

KDH má záujem, aby historické otázky a traumy nezaťažovali rozvoj slovensko-maďarských vzťahov. V duchu zodpovednosti sa KDH bude usilovať aj o symbolické zmierenie medzi SR a MR. Bude podporovať dialóg na každej úrovni – vládnej i mimovládnej. Nebudeme akceptovať zasahovanie do suverenity SR, akým je aj vytváranie nových inštitucionálnych väzieb medzi maďarským štátom a občanmi SR maďarskej národnosti a prijatie exteritoriálnych právnych noriem v MR. KDH odmieta šírenie extrémizmu a revizionizmu z MR na Slovensko. Podporíme iniciatívu, aby sa paralelné texty zo spoločnej histórie, ktoré pripravuje zmiešaná komisia historikov, stali doplnkovou súčasťou vyučovacieho procesu v oboch krajinách.

KDH bude podporovať **budovanie väčšej dôvery a zefektívnenie činnosti zoskupenia V4** (ČR, Poľsko, Maďarsko a Slovensko) a **využitie potenciálu a rozvoja spolupráce v rámci Regionálneho partnerstva** (V4 + Rakúsko a Slovinsko). Ukrajina je najbližším a najväčším susedom SR smerom na východ. Budeme podporovať zintenzívnenie celkovej spolupráce, osobitne cezhraničnej.

Obranná politika

KDH považuje Ozbrojené sily SR za nenahraditeľný nástroj nášho bezpečnostného systému. Podporíme ich efektívny rozvoj. Zasadíme sa o aktívnu angažovanosť SR v úsilí o mier vo svete.

KDH bude v medzinárodnom priestore presadzovať:

- Pokračovanie plnenia našich záväzkov vyplývajúcich z členstva v EÚ a NATO.
- Transformáciu NATO, ktoré musí zostať obranou vojenskou alianciou a byť schopné reagovať na nové hrozby.
- Rozvoj funkčnej a dôveryhodnej Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky, vrátane ozbrojených zločinov.
- Zapojenie slovenských vojakov a policajných príslušníkov do medzinárodných operácií.
- Nasadzovanie príslušníkov Ozbrojených síl SR doma aj v zahraničí chceme uskutočňovať v súlade s prioritami bezpečnostnej a zahraničnej politiky a medzinárodným právom.
- **Účinný boj proti terorizmu a organizovanému zločinu**, ktorý však nesmie viesť k porušovaniu medzinárodných dohovorov, ľudských práv a slobôd.
- Väčšiu angažovanosť Slovenska v úsilí o mier vo svete aj prostredníctvom našej diplomacie a civilných expertov zapájaním do projektov na podporu mieru.

KDH v Ozbrojených silách SR podporí:

- Účelné a zmysluplné vynakladanie ľudských a finančných zdrojov. V tomto kontexte budeme presadzovať nulovú toleranciu ku korupcii.
- Vytvorenie dobrovoľnej záložnej vojensko-bezpečnostnej služby Ozbrojených síl SR na rýchle nasadenie záchranných tímov v prípade priemyselných havárií a prírodných nešťastí.
- Skvalitnenie systému strategických zásob štátu (štátnych hmotných rezerv), spojenia, varovania obyvateľstva a hlavne krízového manažmentu, ktorý bude reagovať rýchlo a s potrebnou kompetenciou.
- Skvalitnenie podmienok na činnosť vojenského spravodajstva. Budeme sa snažiť o prijatie novelizovaného zákona pre civilné a vojenské spravodajské služby a ich kontrolu.
- Zrušenie Vojenského obvodu Javorina, ktorý bol už v roku 2002 vyhodnotený ako nepotrebný na plnenie úloh obrany štátu.

OBSAH

Otvorenosť k ľuďom a sociálna spravodlivosť v politike	6
1. Program hospodárskeho rozvoja	10
Rozpočtová striedmosť a dlhová brzda	10
Zníženie odvodovo-daňového zaťaženia práce	11
Zlepšenie podmienok pre malé a stredné podniky	12
Energetická bezpečnosť a využívanie obnoviteľných zdrojov	13
Posilnenie turizmu a služieb	14
Zotavenie stavebníctva	14
Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka	15
2. Zodpovedná a spravodlivá sociálna politika, zamestnanosť a rodina ...	18
Zamestnanosť, aktívna podnikateľská a sociálna politika	18
Medzigeneračná solidarita	19
Rodinná politika	19
Rozvoj dlhodobu marginalizovaných skupín	20
Rovnoprávnosť mužov a žien	21
3. Silné mestá a regióny pre silné Slovensko	24
Infraštruktúra pre Slovensko v 21. storočí	24
Regionálny rozvoj a efektívne čerpanie eurofondov	25
Cezhraničná a regionálna spolupráca	27
4. Zdravotná politika a ochrana spotrebiteľa	30
Základné východiská zdravotnej politiky KDH	30
Postavenie pracovníkov v zdravotníctve, vzdelávanie, veda a výskum	31
Financovanie a organizácia zdravotníctva	31
Ochrana zdravia, verejné zdravotníctvo a zdravotné poisťovníctvo	32
Bioetika a rozvoj biotechnológií	32
Ochrana spotrebiteľa	33
5. Životné prostredie a lesné hospodárstvo	36
Vodné hospodárstvo a efektívna protipovodňová ochrana	36
Environmentálny pôdny fond a reforma ochrany prírody	37
Ochrana ovzdušia, zhodnocovanie odpadov a environmentálne technológie	37
Potenciál lesov pre rozvoj Slovenska	38

OBSAH

6. Bezpečnejšie a spravodlivejšie Slovensko	42
Poriadok a bezpečnosť	42
Justícia a právny štát	43
7. Kultúra, vzdelanie, vedomostná a občianska spoločnosť	50
Rozvoj kultúry	50
Médiá	50
Lepšie vzdelanie	51
Podporujme, čo je najcennejšie	51
Uvoľníme priestor tvorivosti	52
Zdravšie a bezpečnejšie školy	52
Kvalitné školy pre všetkých	52
Vysoké školy	53
Veda a výskum	53
Celoživotné vzdelávanie	54
Šport a mládež	54
Občianska spoločnosť	54
Bezbariérové Slovensko	55
Inklúzia rómskej menšiny	56
Vzťah štátu, cirkví a náboženských spoločností	57
8. Slovensko v medzinárodnom spoločenstve	60
Medzinárodné spoločenstvo ako solidárna rodina	60
Slovensko pre Európu, Európa pre Slovensko	61
Slovensko a jeho susedia	62
Obranná politika	63
POZVANIE NA CESTU	66

POZVANIE NA CESTU

19902010

Vážení spoluobčania, milí priatelia!

Aj dnes, dvadsať rokov od svojho vzniku, ponúka Kresťanskodemokratické hnutie svoju víziu, ktorú chápe ako pozvanie na cestu k spoločnému dobru pre všetkých občanov Slovenska. Tento program **Cesta pre Slovensko** je postavený na osvedčených kresťanských a konzervatívnych hodnotách, ktoré formovali slovenskú a európsku kultúru a spoločnosť. Politiku chápeme ako službu vo verejnom záujme. Dôsledne obhajujeme dôstojnosť každej ľudskej bytosti. Veríme princípom sociálneho trhového hospodárstva. Chceme, aby naša vlasť bola dôveryhodným partnerom v zahraničí a bezpečným miestom na pokojný život.

Keď krajinu zachvátia kríza, populizmus a nekompetentnosť, potrebujeme tvorivý pokoj, rozvahu, odbornosť a tímovú prácu. KDH je dnes otvorené pre ľudí – pre nové tváre a nové riešenia. V tejto otvorenosti, ale aj s vedomím zodpovednosti za ďalší vývoj krajiny, vás všetkých pozývame k tvorivej spolupráci.

Nech nám v tom Pán Boh pomáha!

WWW.KDH.SK

KREŠŤANSKODEMOKRATICKÉ HNUTIE | Bajkalská 25 | 821 01 Bratislava